

Elinympäristöjen tilan parantaminen ja siihen liittyvät asenteet ja osaaminen

Monimetsä-hankkeen selvitys metsä- ja ympäristöalan
ammattilaisille

20.12.2024

Salin Selma, Matila Airi, Arnkil Nora, 2024, Elinympäristöjen tilan parantaminen ja siihen liittyvät asenteet ja osaaminen. Monimetsä-hankkeen selvitys metsä- ja ympäristöalan ammattilaisille.

© Tapio Oy

Kansikuva: Selma Salin

Työn tilaaja: Maa- ja metsätalousministeriö

Sisällysluettelo

TIIVISTELMÄ.....	3
1 SELVITYKSEN TAUSTA	4
1.1 TAUSTAA.....	4
1.2 KYSELYN TOTEUTUS.....	4
2 VASTAAJIEN TAUSTATIEDOT.....	5
2.1 KOULUTUSTAUSTA	5
2.2 VASTAAJIEN ORGANISAATIOT	5
2.3 MAANTIETEELLINEN JAKAUMA	7
3 VASTAAJIEN OSAAMINEN JA KOKEMUS ELINYMPÄRISTÖJEN TILAN PARANTAMISESTA.....	8
3.1 ELINYMPÄRISTÖITTÄIN.....	8
3.2 KOKEMUS TYÖVAIHEITTAIN	9
3.3 NÄKEMYS OMASTA OSAAMISESTA	10
3.4 VALMIUS JA KIINNOSTUS ERI ELINYMPÄRISTÖJÄ KOHTAAN	12
4 ORGANISAATIOIDEN TOIMINTA, PALVELUT JA ASEENTEET	14
4.1 PALVELUIDEN TARJOAMINEN JA KEINOT	14
4.2 ORGANISAATION TILANNE	15
4.3 ORGANISAATION ASENNE	16
4.4 SUURIMMAT KOETUT ESTEET PALVELUIDEN TARJOAMISELLE	18
5 RAHOITUSMAHDOLLISUUDET JA PULLONKAULAT	19
5.1 ASEENTEET ERI RAHOITUSMAHDOLLISUUKSIA KOHTAAN.....	19
5.2 RAHOITUSMAHDOLLISUUKSIEN KEHITTÄMINEN	20
6 RATKAISUT LAAJAMITTAISELLE TOTEUTUKSELLE	22
7 TARVITTAVAT MATERIAALIT JA KOULUTUSKEINOT	22
8 JOHTOPÄÄTÖKSET	24
LÄHTEET	25
LIITTEET.....	25

Tiivistelmä

Monimetsä-hankkeessa toteutetun kyselyn tavoitteena oli kerätä tietoa siitä, miten metsä- ja ympäristöalan käytännön toimijat suhtautuvat elinympäristöjen tilan parantamiseen ja millaisia valmiuksia ja palveluita vastaajilla ja eri organisaatioilla on aiheeseen liittyen. Vuoden 2024 lopulla toteutettuun kyselyyn vastasi 216 henkilöä erilaisista ja eri kokoisista, myös metsäalan ulkopuolisista organisaatioista. Vastaajien joukossa oli eniten metsäpalveluyrityksissä, puuta ostavissa ja jalostavissa yrityksissä sekä metsänhoitoyhdistyksissä työskenteleviä.

Kyselyssä selvitettiin, kuinka paljon kokemusta ja kiinnostusta vastaajilla oli pienvesistä, soista, puustoisista perinnebiotoopeista, lehdoista ja paahdeympäristöistä. Kokemusta ja kiinnostusta oli laajasti erilaisissa vastaajaryhmissä erityisesti pienvesien kunnostamisesta, kun taas paahdeympäristöt olivat vähemmän tunnettu ja kiinnostavaksi koettu elinympäristö. Tarvetta tietoisuuden ja käytännön osaamisen lisäämiselle havaittiin erityisesti paahdeympäristöistä ja lehdoista. Vastaajat kokivat hallitsevansa parhaiten toimenpiteistä hyötyvien kohteiden, lajien ja luontotyyppien tunnistamisen. Omaan suunnitteluosaamiseen luotettiin vähiten.

Vähän alle puolet vastaajien organisaatioista tarjoaa elinympäristöjen tilan parantamiseen liittyviä palveluita ja niiden aktiivinen markkinointi ja myynti on vielä vähäistä. Julkisen sektorin kilpailutusten, hankkeiden ja asiakkaan oman aktiivisuuden merkitys on suurta. Painotus vastaajien kokemuksessa oli suunnittelu- ja toteutusvaiheessa, ja vain harva vastaajista oli tehnyt aktiivista myynti- ja markkinointityötä. Yli 70 %:lla vastaajien organisaatioista on linjauksia näistä palveluista ja noin puolella työskentelee nimettyjä henkilöitä aiheen parissa.

Kyselyssä selvitettiin, kuinka hyödylliseksi eri rahoitusmahdollisuudet koetaan. Julkisrahoitteiset rahoitusohjelmat koettiin keskimäärin hyödyllisemmäksi kuin esimerkiksi yritysten ja maanomistajien oma rahoitus. Rahoitus oli yleisin mainittu este töiden toteuttamiselle.

Kokonaisuudessaan vastaajien joukossa oli paljon kiinnostusta palveluiden kehittämiseksi ja tarjoamiselle. Elinympäristöjen tilan parantamiseen suhtauduttiin kyselyssä hyvin positiivisesti ja nähtiin potentiaalia kasvulle. Kyselyyn todennäköisesti vastasi aiheesta jo valmiiksi kiinnostuneita henkilöitä. Useimmiten nämä palvelut koettiin organisaatioissa täydentäväksi tekemiseksi muun tarjonnan ohella. Kolmasosa vastaajien organisaatioista oli kiinnostunut palveluiden tarjoamisesta, mutta sille koettiin jokin este – taloudellinen kannattavuus, osaamisen, konekaluston tai yhteistyökumppanien puute. Kiinnostus aiheeseen näkyi myös runsaissa avoimissa vastauksissa.

Yhteenvedona voi todeta, että aihe kiinnostaa laajasti erilaisia organisaatioita ja henkilöitä – myös niitä, joilla kokemusta tai palveluita ei vielä ole. Kyselyssä esiin tullessiin haasteisiin ja pullonkauloihin puuttamalla voi mahdollistaa elinympäristöjen tilan parantamiseen liittyvien palveluiden kehittymistä ja näin laajamittaisempaa toteutusta.

1 Selvityksen tausta

1.1 Taustaa

Monimetsä-hankkeessa toteutetussa selvityksessä kartoitettiin metsä- ja ympäristöalan ammattilaisten näkemyksiä ja kokemuksia elinympäristöjen tilan parantamisesta. Selvitys toteutettiin loppuvuodesta 2024 ammattilaisille suunnattuna verkkokyselynä.

Elinympäristöjen tilan parantamistoimia ovat esimerkiksi lehtojen ja paahdeympäristöjen hoito, soiden ennallistaminen, pienvesien kunnostaminen ja luonnonhoidollinen kulutus. Näillä toimenpiteillä tarkoitetaan *aktiivista luonnonhoitoa*, erotuksena tavanomaisesta muun metsänhoidon ohessa tehtävästä talousmetsien luonnonhoidosta, kuten säästöpuiden jättämisestä, tekopökköiden tekemisestä ja suojatiheikköjen jättämisestä.

Elinympäristöjen tilan parantaminen kytkeytyy esimerkiksi Kansallisen metsästrategian 2035 tavoitteisiin, EU:n biodiversiteettistrategiaan, ennallistamisasetukseen ja vuonna 2024 käynnistyneeseen Priodiversity LIFE-hankkeeseen. Metsäisten elinympäristöjen monimuotoisuuden turvaamisessa tulisi hyödyntää yhä enemmän ennallistamisen, kunnostuksen ja hoitotöiden keinovalikoimaa. Tavoitteiden saavuttamiseksi odotukset yksityisen sektorin osallistumiselle ja alan palveluntarjonnan kehittymiselle ovat kasvaneet. Kyselyn tarkoitus on kartoittaa esteitä ja pullonkaloja ja toisaalta mahdollisuuksia, jotka liittyvät elinympäristöjen tilan parantamiseen luontokadon pysäyttämiseksi.

Kyselyn tuloksia hyödynnetään Monimetsä-hankkeen suunnittelussa. Ne lisäävät myös alan ymmärrystä ammattilaisten näkemyksistä tähän ajankohtaiseen aiheeseen liittyen.

1.2 Kyselyn toteutus

Kysely toteutettiin verkkokyselynä Zef-kyselytyökalulla ja se lähetettiin 937:lle henkilölle Tapion sähköpostilistojen kautta. Kyselyyn vastasi yhteensä 216 henkilöä. Sähköpostijakelun lisäksi Monimetsä-hankkeen ohjausryhmän jäsenillä oli mahdollisuus jakaa kyselyä omilla kanavissaan. Tarkka vastaanottajien määrä ei siis ole tiedossa, mutta sähköpostilistojen vastaanottajien määrän perusteella vastausprosentti oli 23 %. Todellisuudessa vastausprosentti on ollut todennäköisesti matalampi.

Vastaajiksi tavoiteltiin sekä luonnonhoitotöitä ja ennallistamistoimia jo nykyisin toteuttavia ammattilaisia ja organisaatioita, että sellaisia, joille ei ole vielä kertynyt kokemusta aiheesta.

Kysely oli avoinna vastaajille 14.-31.10.2024. Kysymyksissä oli monivalintakysymyksiä, janoja, nelikenttäkysymyksiä ja avoimia kysymyksiä. Kysely rakenne oli seuraavanlainen:

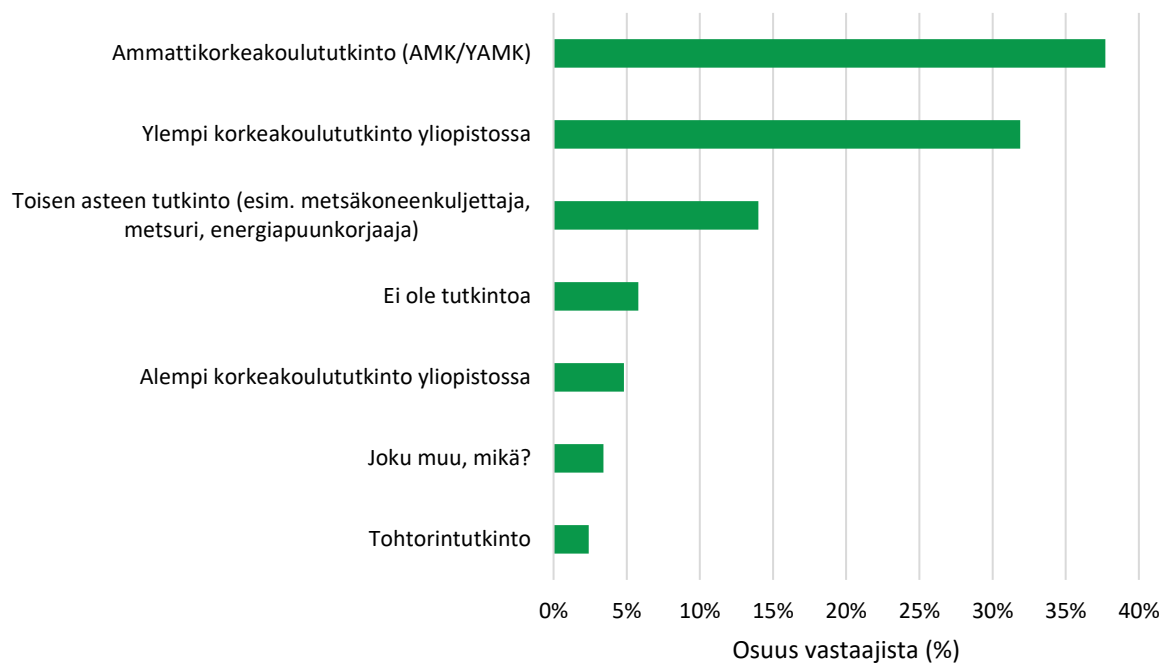
1. Vastaajan perustiedot
2. Vastaajien osaaminen ja kokemus elinympäristöjen tilan parantamisesta
3. Vastaajien organisaatioiden toiminta liittyen elinympäristöjen tilan parantamiseen liittyviin palveluihin
4. Rahoitus ja pullonkaulat
5. Materiaalit ja koulutuskeinot

2 Vastaajien taustatiedot

2.1 Koulutustausta

Kysymys: Mikä on koulutustaustasi? Valitse korkein suorittamasi tutkinto.

Vastaajat olivat keskimäärin korkeasti koulutettuja: 77 %:lla vastaajista oli jokin korkeakoulututkinto, joko ammattikorkeakoulusta tai yliopistosta. Yleisin tutkinto oli ammattikorkeakoulututkinto (38 %) ja toiseksi yleisin ylempi korkeakoulututkinto yliopistosta (32 %). Toisen asteen suorittaneita oli 14 % vastaajista.

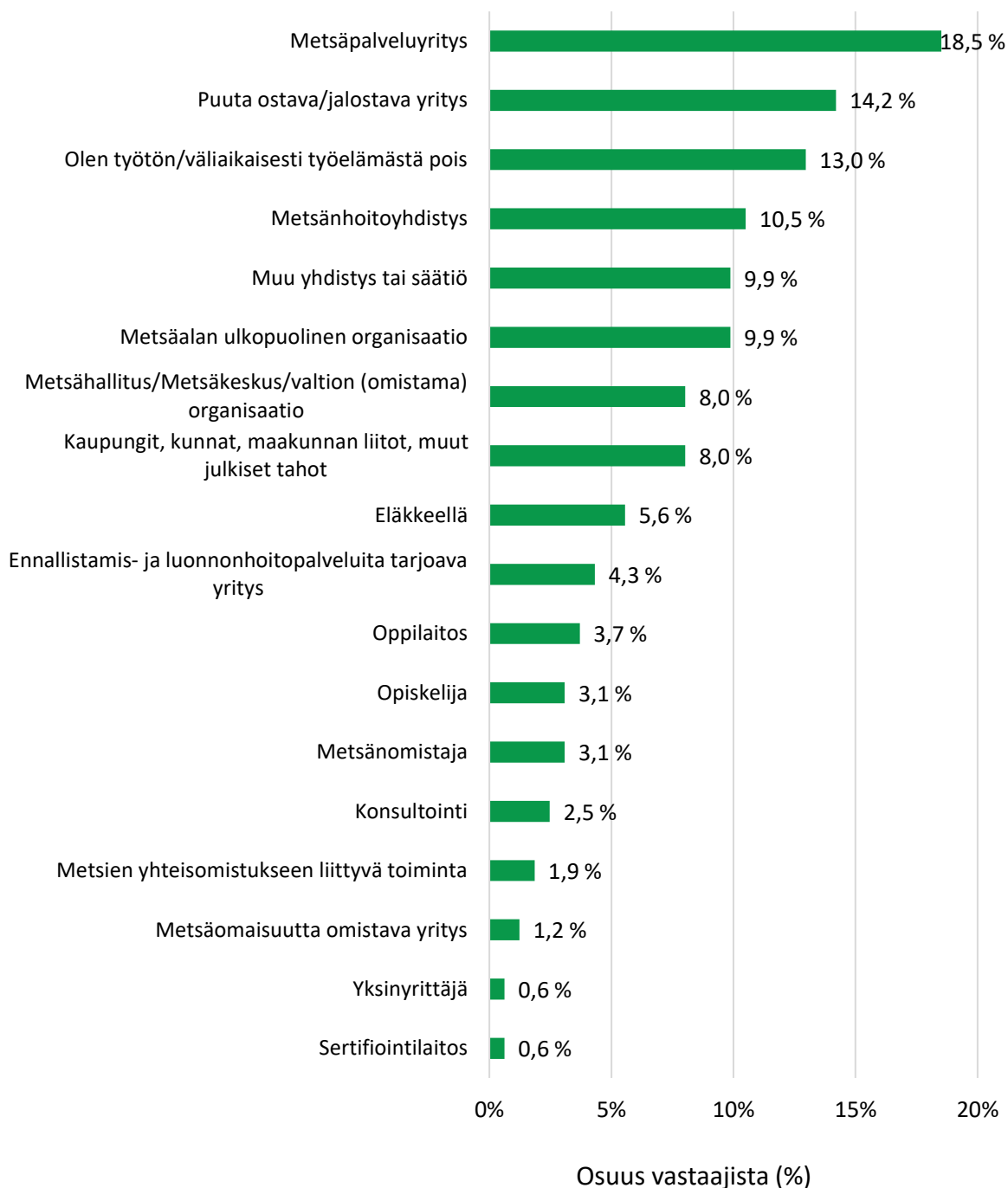
Kuvaaja 1. Vastaajien koulutustausta. N = 207.

2.2 Vastaajien organisaatiot

Kysymys: Minkälaisessa organisaatiossa työskentelet tällä hetkellä? Valitse listalta sopivin vaihtoehto.

Vastauksista erottui eniten metsäpalveluyrityksissä työskentelevät henkilöt, joita oli 19 % kaikista vastaajista. Seuraavaksi yleisimmät vastausvaihtoehdot olivat puuta ostava tai jalostava yritys, työttömät

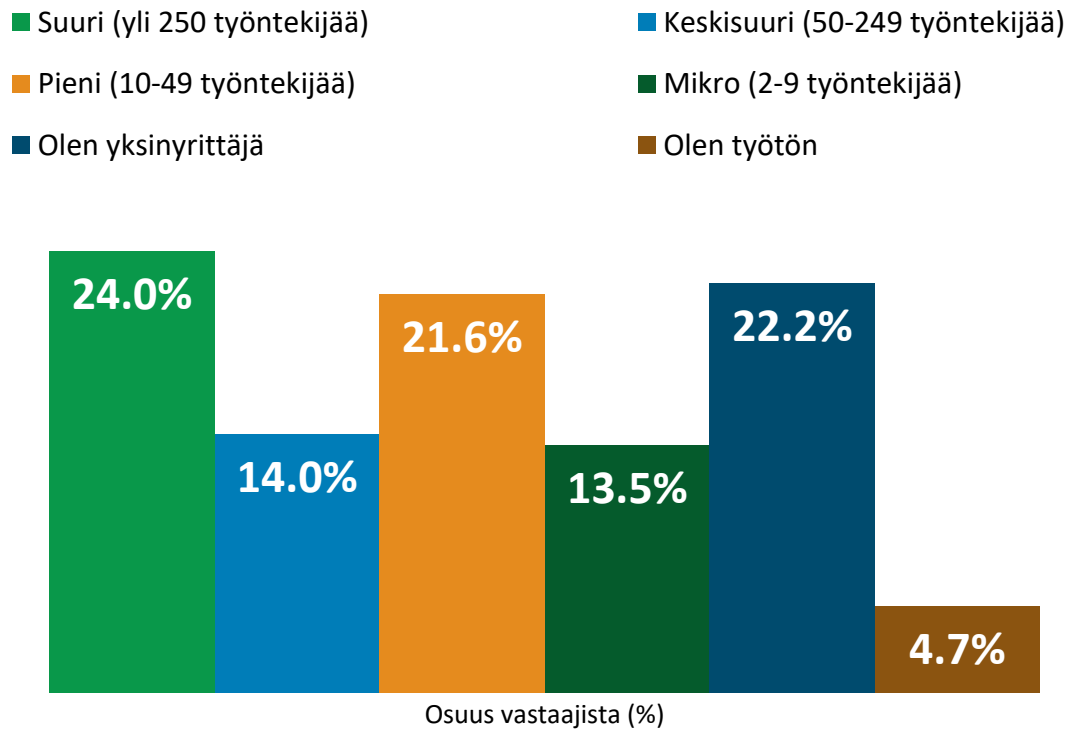
tai väliaikaisesti työelämästä pois olevat sekä metsänhoitoyhdistykset. Vastauksia tuli myös metsä- ja ympäristöalan ulkopuolisista organisaatioista.

Kuvaaja 2. Vastaajien organisaatioiden tyyppi. Kuvaajassa on luokiteltu jokin muu, mikä-vastaukset olemassa oleviin ja uusiin ryhmiin. N = 162.

Kysymys: Minkä kokoisessa organisaatiossa työskentelet? Valitse sopivin vaihtoehto.

Vastaajien organisaatioiden koko vaihteli tasaisesti suurista organisaatioista yksinyrittäjiin. Suuria ja pieniä organisaatioista sekä yksinyrittäjiä oli suurin piirtein yhtä paljon. Keskisuurten ja 2-9 työntekijän kokoisia organisaatioiden työntekijöitä oli noin 14 % kumpaakin. Työttömiä oli tämän kysymyksen mukaan noin viisi prosenttia.

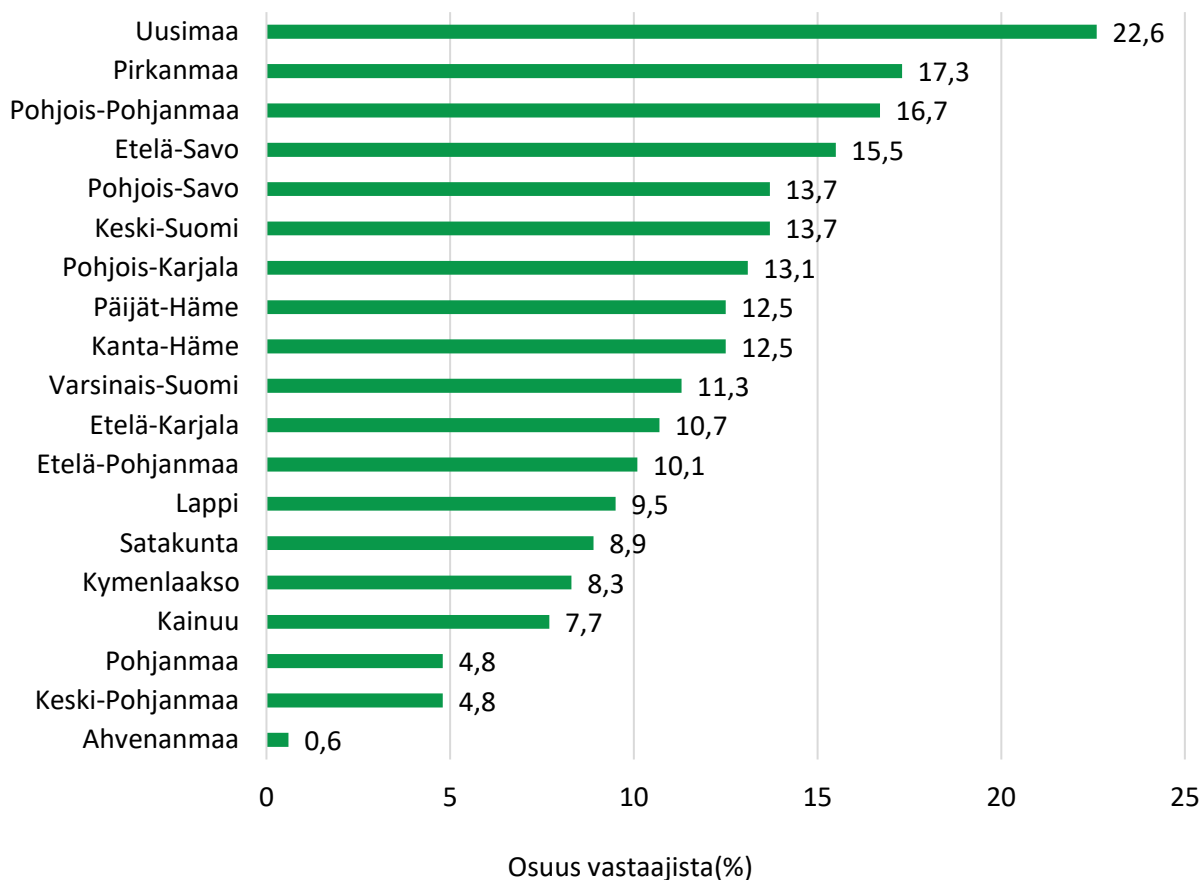

Kuvaaja 3. Vastaajien organisaatioiden koko. N = 171

2.3 Maantieteellinen jakauma

Kysymys: Missä maakunnissa työskentelet pääasiassa? Voit valita useita vaihtoehtoja.

Vastaajat työskentelevät keskimäärin kahdessa eri maakunnassa. Uusimaa, Pirkanmaa ja Pohjois-Pohjanmaa olivat yleisimmät vastausvaihtoehdot.

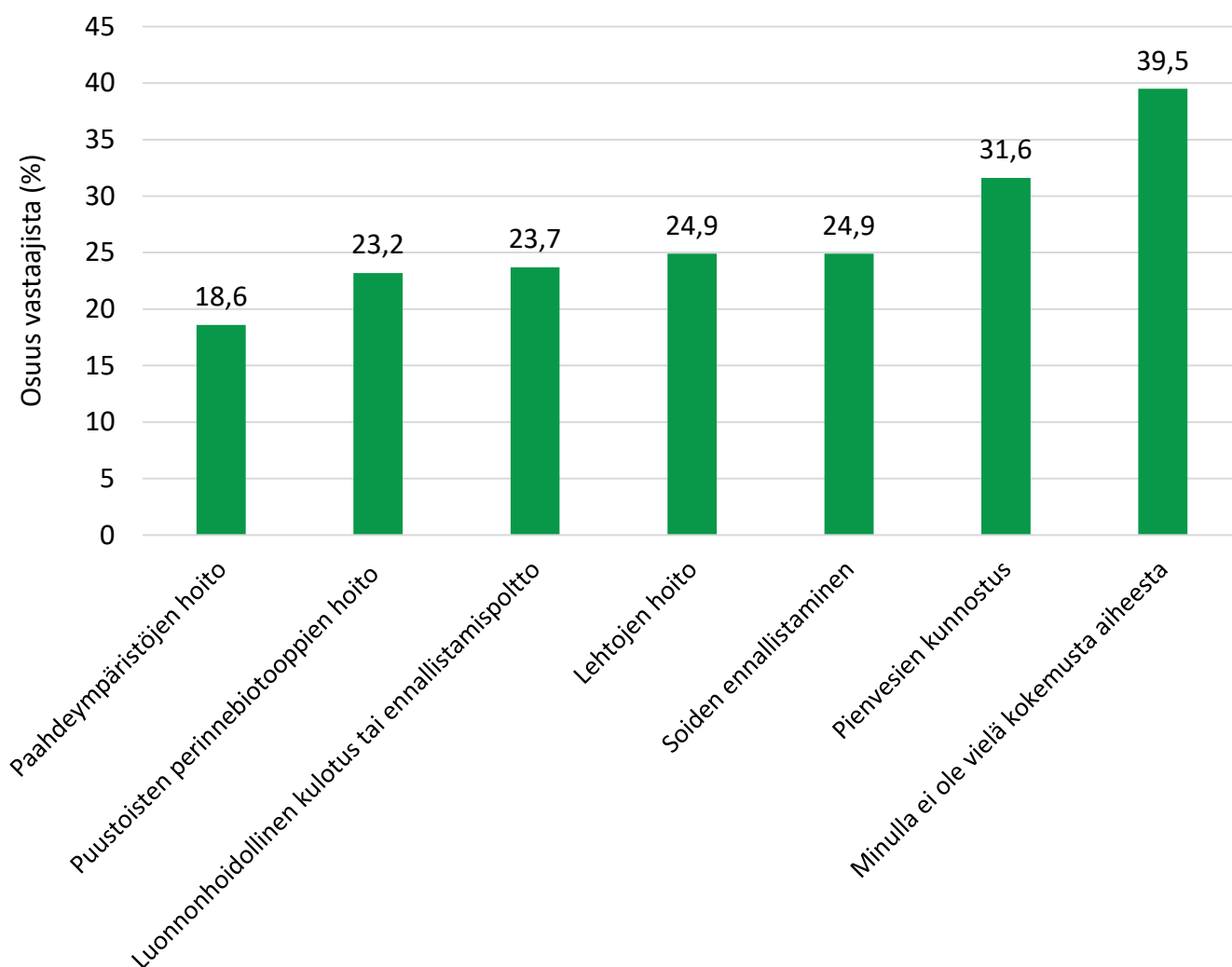
Kuvaaja 4. Vastaajien pääasialliset työskentelymaakunnat. N = 168.

3 Vastaajien osaaminen ja kokemus elinympäristöjen tilan parantamisesta

3.1 Elinympäristöittäin

Kysymys: Mistä seuraavista elinympäristöjen tilan parantamiseen tähtäävistä toimenpiteistä sinulla on kokemusta?

Noin 40 prosenttia vastaajista kertoi, ettei heillä ole kokemusta mistään annetuista vaihtoehdoista. Eniten kokemusta oli pienvesien kunnostuksesta (32 %) ja vähiten paahdeympäristöjen hoidosta (19 %). Muiden elinympäristöjen osalta kokemus jakautui suhteellisen tasaisesti: noin neljäsosalla vastaajista oli hoito- tai ennallistamiskokemusta jostain elinympäristöstä.

Kuvaaja 5. Vastaajien kokemus elinympäristöittäin. N = 177.

Kun kokemusta elinympäristöittäin vertailtiin eri kokoisten organisaatioiden välillä, suurissa yrityksissä (yli 250 työntekijää) työskentelevillä oli monipuolisimmin kokemusta eri elinympäristöistä. Tässä joukossa korostuivat erityisesti lehtojen hoito, soiden ennallistaminen sekä kulotukset ja ennallistamispoltot.

3.2 Kokemus työvaiheittain

Kysymys: Missä ennallistamisen, kunnostuksen tai luonnonhoidon töiden vaiheissa olet tai olet ollut mukana?

Vastaajilta kysyttiin myös kokemusta eri työvaiheista, jotka liittyvät elinympäristöjen tilan parantamiseen. Lähes 40 %:lla vastaajista on kertynyt kokemusta toteutus- ja suunnitteluvaiheesta sekä kohteiden

tunnistamisesta ja hoidon tarpeen arvioinnista.

Kuvaaja 6. Vastaajien kokemus työvaiheittain. N = 165.

Vähiten kokemusta vastaajilla on ollut tarjousten valmistelusta sekä markkinoinnista ja myynnistä (Kuvaaja 6). Tämä voi kertoa siitä, että elinympäristöjen tilan parantamiseen liittyvien palveluiden tarjoaminen kaupallisesti on vasta alkutaipaleella monissa organisaatioissa, tai erilaisia työvaiheita ei täysin tunnusteta.

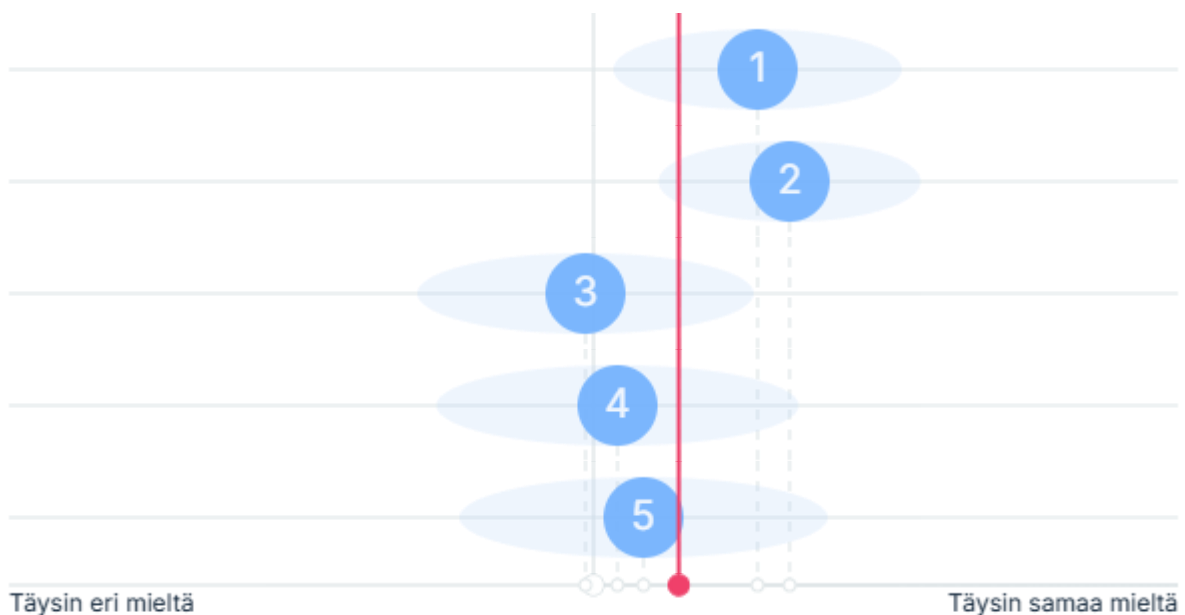
Kun tämän kysymyksen vastauksia tarkasteltiin organisaation koon mukaan, yksinyrittäjät erottuivat joukosta. Yksinyrittäjät olivat vastausten mukaan osallistuneet vain harvoin työvaiheisiin. Tämä voi kertoa esimerkiksi siitä, että yksinyrittäjien työnkuva keskittyy vahvasti yksittäisiin työvaiheisiin. Mikroyrityksissä (2–9 työntekijää) työskentelevillä puolestaan oli monipuolisinta kokemusta eri työvaiheista.

3.3 Näkemys omasta osaamisesta

Vastaajien näkemyksiä omaan osaamiseen liittyen kartoitettiin väittämien avulla. Vastaukset sijoittuivat välille täysin eri mieltä (1) – täysin samaa mieltä (5). Keskimäärin vastaukset asettuivat näiden kahden ääripään välimaastoon. Eniten samaa mieltä oltiin väittämästä ”Pystyn tunnistamaan kohteet, jotka voivat hyötyä kunnostuksesta, ennallistamisesta tai luonnonhoidosta”. Töiden itsenäiseen suunnitteluun liittyy vastausvaihtoehtoista eniten epävarmuuksia, vaikka keskiarvo on silti korkeahko, 3,1.

Kysymyksen väittämät:

1. Osaan tunnistaa monipuolisesti erilaisia toiminta-alueellani esiintyviä luontotyyppejä ja niiden indikaattorilajeja (esim. eri lehtotyyppit, paahdeympäristöt, pienvedet, suotyyppit). (Keskiarvo: 3,6)
2. Pystyn tunnistamaan kohteet, jotka voisivat hyötyä kunnostuksesta, ennallistamisesta tai luonnonhoidosta. (Keskiarvo: 3,7)
3. Osaan suunnitella itsenäisesti kunnostus-, ennallistamis- tai luonnonhoitotöitä. (Keskiarvo: 3,0)
4. Pystyn toteuttamaan itsenäisesti (suunnitelman pohjalta) kunnostus-, ennallistamis- tai luonnonhoitotöitä kohteella. (Keskiarvo: 3,1)
5. Pystyn toimimaan työnjohdon tehtävissä kunnostus-, ennallistamis- ja luonnonhoitotöiden aikana. (Keskiarvo: 3,2)

Kuvaaja 7. Vastaukset väittämiin sijoitettuna janalle. Punaisella viivalla on merkitty kaikkien vastausten keskiarvo. $N = 148 - 152$ väittämästä riippuen.

Organisaation koolla oli vaikutusta siihen, miten väittämiin vastattiin. Esimerkiksi suurissa yrityksissä työskentelevät olivat luottavaisimpia töiden itsenäiseen suunnitteluun liittyvään osaamiseensa. Toisaalta, suurten yritysten työntekijät olivat eniten eri mieltä siitä, että pystyisivät toteuttamaan töitä. Tämä voi kertoa siitä, että suurten yritysten rooli elinympäristöjen tilan parantamisessa liittyy juuri töiden suunnitteluun ja käytännön toteutus hankitaan ulkopuoliselta palveluntarjoajalta.

Tässä kysymyksessä ei mitenkään kontrolloitu sitä, korreloiko vastaajien oma näkemys heidän oikean osaamisensa kanssa, vaan kyseessä oli vastaajien arvio omasta osaamisesta. Eri ihmiset voivatkin arvioida tämän hyvin eri tavoin.

Esimerkiksi kun tarkasteluun otettiin erilaisia organisaatiotyyppejä (ennallistamis- ja luonnonhoitopalveluja tarjoavat yritykset, metsäpalveluyritykset, puuta ostavat/jalostavat organisaatiot ja

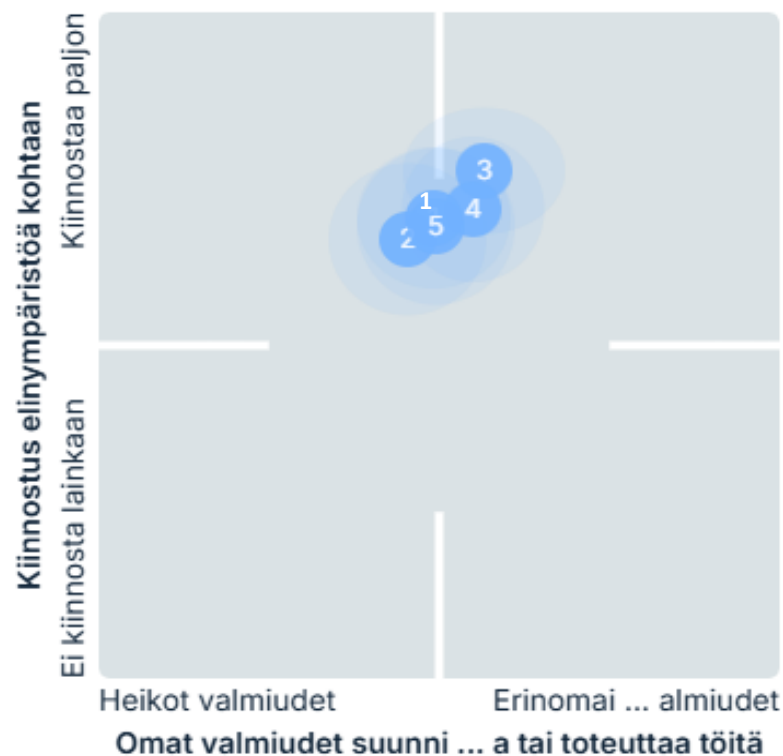
metsänhoitoyhdistykset), oli luotto omaan laji- ja luontotyyppiinsaamiseen heikointa henkilöillä, jotka työskentelevät ennallistamis- ja luonnonhoitopalveluja tarjoavissa yrityksissä. Tämä ristiriitaiselta vaikuttava tulos voikin kertoa siitä, että oman laji- ja luontotyyppiinsaamisen hahmottaminen ei ole helppoa, ja ymmärrys omista tietopuutteista todennäköisesti lisääntyy, mitä enemmän aiheesta oppii. Toisaalta, näissä yrityksissä työskentelevät olivat hyvin luottavia omaan osaamiseensa juuri suunnitteluvaiheessa.

3.4 Valmius ja kiinnostus eri elinympäristöjä kohtaan

Vastaajien valmiuksia ja kiinnostusta elinympäristöjen tilan parantamiseen kysyttiin väittämien lisäksi myös nelikenttäkysymyksen avulla. Vastaajat asettivat elinympäristöittäin (lehdot, paahdeympäristöt, pienvedet, suot, puustoiset perinnebiotoopit) nelikentälle oman vastauksensa. Y-akselilla kuvataan *kiinnostus* kyseistä elinympäristöä kohtaan ja X-akselilla *omia valmiuksia suunnitella tai toteuttaa töitä* kyseisellä elinympäristöllä. Nelikenttäkysymyksiin vastasi elinympäristöstä riippuen 147-152 henkilöä.

Elinympäristöjen numerointi kuvaajissa 8 ja 9:

1. Lehdot
2. Paahdeympäristöt
3. Pienvedet (esim. purot ja lähteet)
4. Suot
5. Puustoiset perinnebiotoopit (esim. hakamaat, metsälaitumet)

Kuvaaja 8. Eri elinympäristöjen sijoittuminen nelikentälle. Y-akseli kuvaa vastaajien kiinnostusta elinympäristöä kohtaan ja X-akseli vastaajien omia valmiuksia suunnitella tai toteuttaa töitä kyseisessä elinympäristössä. N = 147-152.

Vastaajien kiinnostus oli korkea kaikkia elinympäristöjä kohtaan (kuvaaja 8). Valmiudet suunnitella tai toteuttaa töitä jäivät keskitasolle. Jotta erot eri elinympäristöjen välillä erottuisivat selkeämmin, vastaukset standardisoitiin, jolloin erot vastaustavoissa ja siitä johtuvat mahdolliset vääristymät tuloksissa tulisivat esille (Kuvaaja 9).

Kuvaaja 9. Eri elinympäristöjen sijoittuminen nelikentälle, kun vastaukset on standardisoitu ja erot eri elinympäristöjen välillä näkyvät selkeämmin. Y-akselilla on kiinnostus elinympäristöä kohtaan ja X-akseli kuvaa vastaajien omia valmiuksia suunnitella tai toteuttaa töitä. N = 147-152.

Elinympäristöt asettuivat seuraavaan järjestykseen suurimman kiinnostuksen ja valmiuksien mukaan: pienvedet, suot, perinnebiotoopit, lehdot ja paahdeympäristöt. Erityisesti pienvedet erottuvat elinympäristönä: sekä kiinnostus että valmiudet olivat vastanneiden joukossa parhaat (Kuvaaja 9). Soiden (nro 4) osalta kiinnostus oli puolestaan selkeästi matalampaa, mutta toisaalta valmiudet töihin ovat samalla tasolla pienvesien kanssa. Lähes samalla linjalla kiinnostuksen suhteen ovat puustoiset perinnebiotoopit (nro 5). Perinnebiotoopeilla valmiudet töihin olivat heikommat. Lehdossa (nro 1) valmiudet asettuivat samalle linjalle puustoisten perinnebiotooppien kanssa, mutta toisaalta kiinnostus oli matalampaa. Vähiten valmiuksia ja kiinnostusta oli paahdeympäristöjä (nro 2) kohtaan.

Eroja nelikentälle sijoittumisessa näkyi organisaation koon ja tyyppin mukaan. Pienvedet olivat tästä poikkeus, sillä niissä kiinnostus ja valmiudet olivat korkealla kaiken kokoisten organisaatioiden työntekijöiden vastauksissa. Alavemmalla sijoittuvilla elinympäristöillä (paahdeympäristöt, lehdot, puustoiset perinnebiotoopit) vaihtelua oli enemmän. Erityisesti lehtojen osalta erottui yksinyrittäjien kiinnostus ja valmiudet, mitkä olivat matalinta suhteessa muun kokoisten organisaatioiden työntekijöihin. Paahdeympäristöissä puolestaan erottuivat sekä suuret että pienet organisaatiot alavemmalla. Pienet yritykset arvioivat valmiutensa parhaiksi puustoisilla perinnebiotoopeilla ja soilla.

Kun verrattiin muutamaa organisaatiotyyppiä (ennallistamis- ja luonnonhoitopalveluja tarjoavat yritykset, metsäpalveluyritykset, puuta ostavat/jalostavat organisaatiot ja metsänhoitoyhdistykset), puuta ostavat/jalostavat organisaatiot erottuivat positiivisesti paahdeympäristöjen osalta sekä valmiuksissa että kiinnostuksessa.

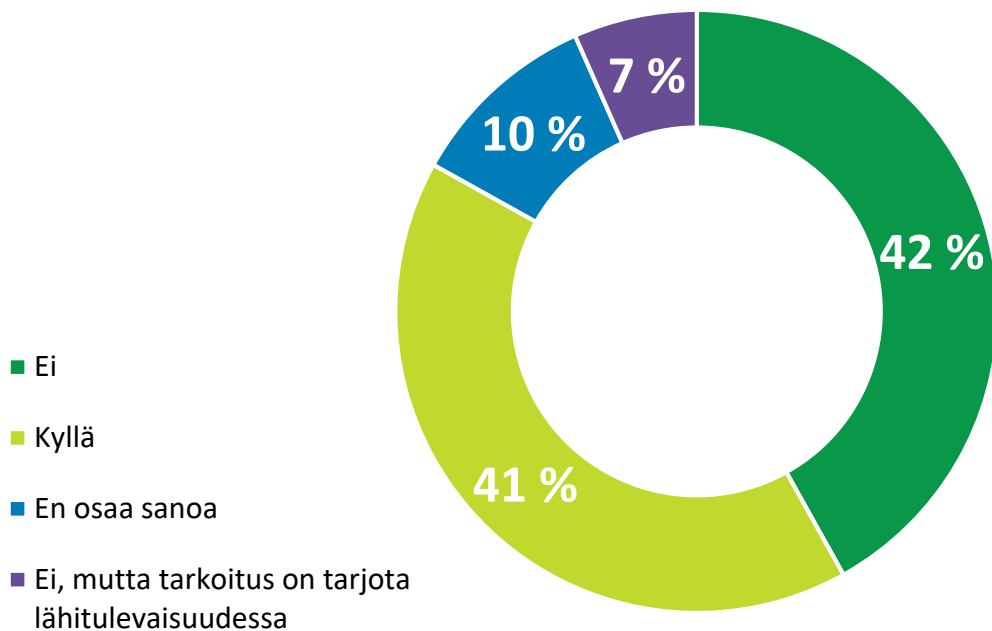
4 Organisaatioiden toiminta, palvelut ja asenteet

4.1 Palveluiden tarjoaminen ja keinot

Kysymys: Tarjoaako organisaatiosi palveluita, jotka liittyvät elinympäristöjen tilan parantamiseen?

Elinympäristöjen tilan parantamiseen liittyvien palveluiden osalta vastaukset kyllä – ja ei-vaihtoehtojen välillä jakautuivat tasaisesti, noin 40 % kumpaakin. 10 % vastaajista ei osannut sanoa, tarjoaako heidän organisaationsa näitä palveluita, ja 7 % valitsi vaihtoehdon, että tarkoitus on tarjota lähitulevaisuudessa.

Kyllä-vastauksia oli eniten suurissa organisaatioissa työskentelevien joukossa, 53 %. Eniten epävarmuuksia siitä, tarjoaako organisaatio kyseisiä palveluita, oli yksinyrittäjien keskuudessa. 23 % yksinyrittäjistä oli valinnut vaihtoehdon ”en osaa sanoa”. Tämä voi kertoa siitä, että elinympäristöjen tilan parantaminen on vielä kohtuullisen uusi aihe.

Kuvaaja 10. Vastaajien organisaatioiden tilanne sen mukaan, tarjoavatko ne elinympäristöjen tilan parantamiseen liittyviä palveluita. N = 136.

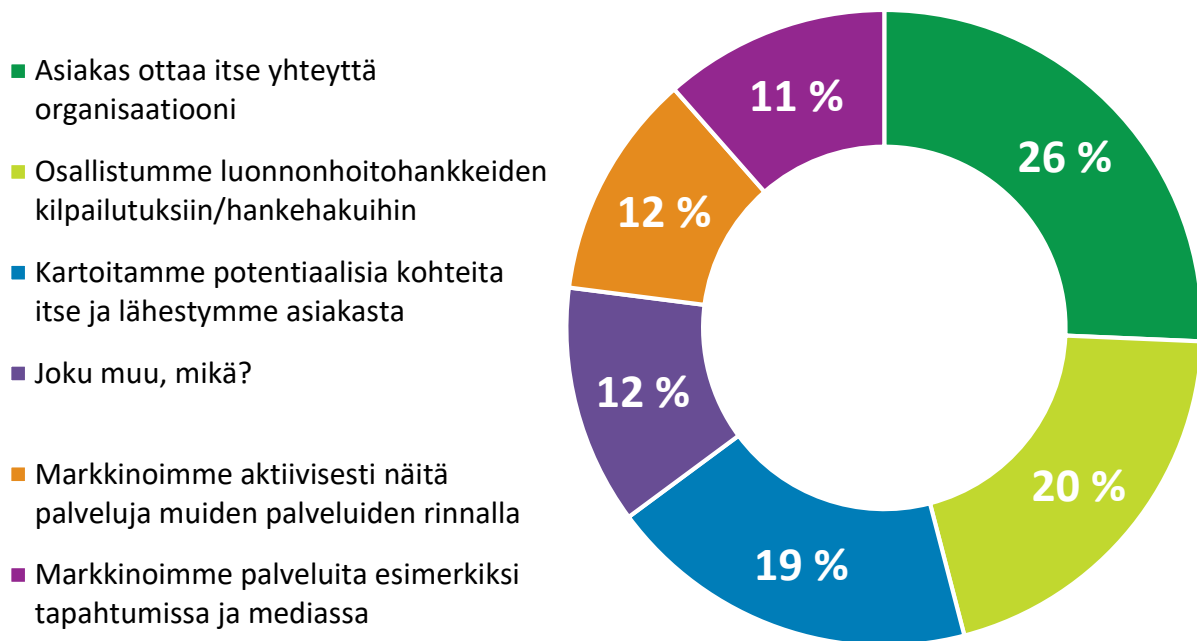
Vastaajat, joiden organisaatio tarjoaa nykyisellään elinympäristöjen tilan parantamiseen liittyviä palveluita, saivat mahdollisuuden vastata myös kahteen seuraavaan kysymykseen.

Kysymys: Millä keinoilla organisaatiosi tarjoaa elinympäristöjen tilan parantamiseen liittyviä palveluita asiakkaille? Voit valita useita vaihtoehtoja.

Kysymykseen vastasi 74 henkilöä. Kysymyksellä haluttiin kartoittaa, miten organisaatiot löytävät asiakkaansa kyseisille palveluille. Keskimäärin kysymykseen vastanneet olivat valinneet kaksi eri keinoa vastausvaihtoehtojen joukosta. Vastauksista näkyi, että mitä isompi organisaatio on kyseessä, sitä laajempi skaala erilaisia keinoja palveluiden tarjoamiselle on käytössä.

Peräti noin neljäsosa vastaajista oli valinnut, että asiakas ottaa itse yhteyttä organisaatioon. Tämä korostui erityisesti yksinyrittäjillä, joista 53 % oli valinnut tämän yhdeksi keinoksi. Seuraavaksi yleisimmät vaihtoehdot olivat kilpailutuksiin ja hankehakuihin osallistuminen ja potentiaalisten kohteiden kartoittaminen itse ja asiakkaan lähestyminen tätä kautta.

Vähiten valintoja olivat saaneet palveluiden markkinointi aktiivisesti muiden palveluiden rinnalla sekä tapahtumissa ja mediassa. Tämä tulos yhdistettynä siihen, että keskimääräinen käytössä olevien keinojen määrä oli vain kaksi, voi kertoa siitä, että näiden palveluiden tuotteistaminen ja tarjoaminen aktiivisesti mahdollisille asiakkaille ei ole vielä yleistä, ja että suuri merkitys asiakkaan omalla aktiivisuudella ja julkisilla kilpailutuksilla sekä hankehauilla.

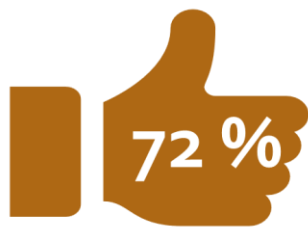

Kuvaaja 11. Eri keinot, joilla vastaajien organisaatiot tarjoavat elinympäristöjen tilan parantamiseen liittyviä palveluita. N = 74.

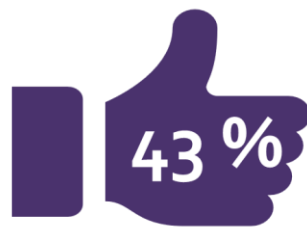
4.2 Organisaation tilanne

Kysymys: Valitse seuraavista vaihtoehtoista kaikki, jotka kuvaavat organisaatiosi tilannetta tällä hetkellä liittyen elinympäristöjen tilan parantamiseen.

Kyselyssä kartoitettiin, miten elinympäristöjen tilan parantamiseen liittyviä palveluita tarjoavat organisaatiot toimivat aiheen parissa. Yli 70 %:lla vastaajien organisaatioissa on tehty linjauksia aiheeseen liittyen. Noin puolella vastaajista on organisaatiossaan nimettyjä henkilöitä, jotka työskentelevät aiheen parissa. Toimintamalli tai ohjeistusta toteutukselle löytyy yli 40 prosentilta vastaajien organisaatioista.

”Organisaatiollani on linjauksia näiden palvelujen suhteen ”

” Organisaatiollani on toimintamalli tai ohjeistusta näiden hankkeiden toteuttamiselle ”

”Organisaatiossani työskentelee nimettyjä henkilöitä näiden aiheiden parissa ”

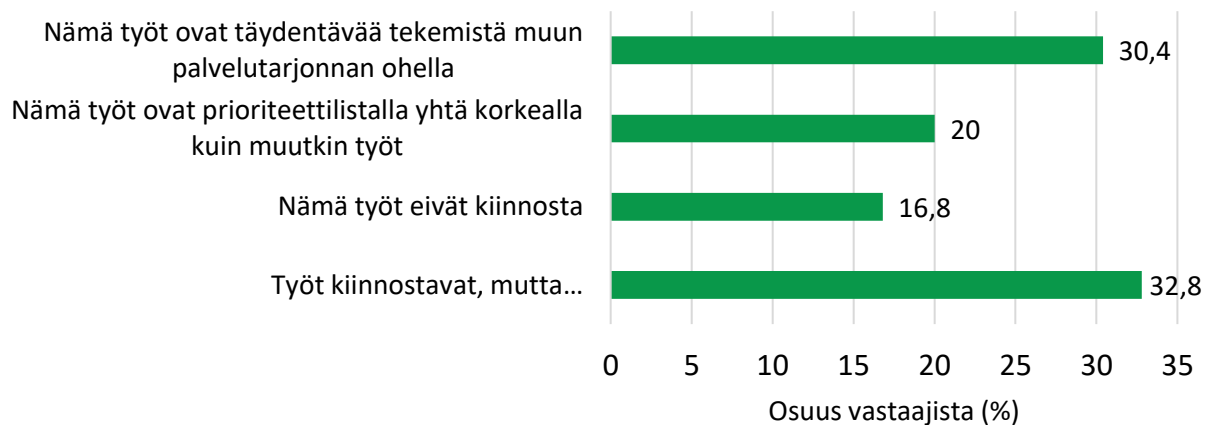
Kuva 12. Organisaatioiden osuus, joilla on linjauksia, toimintamalli tai ohjeistusta tai nimettyjä henkilöitä elinympäristöjen tilan parantamisen parissa. N = 95.

Kun vastauksia vertaili muutaman organisaation tyyppin perusteella, vain 13 %:ssa metsäpalveluyrityksistä, joista vastattiin, työskenteli aiheen parissa nimettyjä henkilöitä. Ero on suuri verrattuna metsänhoitoyhdistyksiin, joista kaikki vastanneet olivat valinneet, että heidän organisaatiossaan työskentelee nimettyjä henkilöitä elinympäristöjen tilan parantamisen parissa.

4.3 Organisaation asenne

Kysymys: Mikä seuraavista tilanteista on mielestäsi lähimpänä oman organisaatiosi tilannetta koskien ennallistamis- kunnostus- tai luonnonhoitotöitä? Valitse sopivin vaihtoehto.

Kyselyssä selvitettiin, minkälaisella prioriteetilla elinympäristöjen tilan parantamiseen liittyviä palveluita tarjotaan organisaatioissa. Kysymykseen vastasivat myös ne, joiden organisaatio ei vielä tarjoa palveluita. Lisäksi vastausvaihtoehdoissa oli kolme erilaista ”kiinnostaa, mutta” -vaihtoehtoa. Nämä yhdistettiin yhdeksi, sillä ne muodostivat selkeän kokonaisuuden. Kyselyn perusteella kiinnostusta on, mutta kolmasosalla organisaatioista on jokin este töiden toteutukselle. Täydentävää tekemistä elinympäristöjen tilan parantamiseen liittyvät palvelut ovat noin 30 %:lle vastaajien organisaatioista. Viidesosalla työt ovat prioriteettilistalla yhtä korkealla kuin muutkin. 17 % vastaajista valitsi, että tällaiset työt eivät kiinnosta organisaatiossa.

Kuvaaja 13. Elinympäristöjen tilan parantamiseen liittyvien töiden priorisointi organisaatiossa. N = 125.

Suurilla organisaatioilla vaihtoehto ”prioriteettillistalla yhtä korkealla” oli suosituin vaihtoehto, kun taas esimerkiksi vain 8 % yksinyrittäjistä oli valinnut tämän. 30 % vastaajista, jotka olivat valinneet ”Nämä työt eivät kiinnosta”, olivat pienistä yrityksistä.

”Kiinnostaa, mutta” -vastaukset jakoutuivat kohtuullisen tasaisesti eri vaihtoehtojen välillä. Vain 8 %:lla haasteena on osaamisen puute. Kannattavuus ja konekaluston tai yhteistyökumppanin puute saivat muutaman prosenttiyksikön verran enemmän vastauksia. Yksinyrittäjät korostuivat näiden vastausvaihtoehtojen joukossa. 54 % yksinyrittäjistä oli valinnut jonkun näistä kolmesta vaihtoehdosta, eli heidän joukossaan on eniten esteitä toteutukselle, vaikka aihe kiinnostaisi.

Kuva 14. Elinympäristöjen tilan parantamiseen liittyvät työt kiinnostavat, mutta -vastausten jakautuminen eri vaihtoehtojen välille. Osuudet ovat prosentteja kuvaajan 13 vastaajajoukosta. N = 41.

Avoin kysymys: Miten organisaatiossasi mielestäsi suhtaudutaan elinympäristöjen tilan parantamiseen liittyvien palveluiden kehittämiseen ja tulevaisuudennäkymiin?

Vastaajille annettiin tilaisuus kertoa sanallisesti, miten heidän organisaationsa suhtautuu näihin palveluihin. Avoimia vastauksia tuli 73 kappaletta. Näistä suurimmassa osassa (86 %) kuvattiin positiivista suhtautumista palveluiden kehittämiseen ja tulevaisuudennäkymiin. Yli kolmasosa vastauksista sisälsi tietoa siitä, että toimintaa näiden palvelujen parissa kehitetään koko ajan ja toimintaa pyritään lisäämään. Vastauksista erottui, että tiettyjen reunaehtojen on oltava kunnossa, jotta palveluita pystytään tarjoamaan. Lähes neljäsosa vastaajista kuvasi aiheeseen liittyviä haasteita: yleisimpinä mainittiin rahoituksen ja resurssien riittävyys. Liitteestä 1 löytyy laajempi listaus avoimista vastauksista aiheeseen liittyen.

Esimerkkejä organisaation asenteesta liittyen elinympäristöjen tilan parantamiseen liittyvien palveluiden kehittämiseen ja tulevaisuudennäkymiin

[Suhtaudutaan] Erittäin positiivisesti. Organisaatiossani huomioidaan taloudellisen tuoton lisäksi myös luontoarvot, monimuotoisuus ja hiilensidonta.

Suhtaudutaan myönteisesti ja tavoite on kirjattu organisaation strategioihin.

Tarpeita on paljon ja yleisen mielipiteen kiinnostus kasvamassa.

Pitkällä tähtäimellä työllistävä vaikutus, mikäli toiminnan rahoitus on kunnossa

Halu kokeilla on suuri, toivottavasti asiakkailta riittää intoa ja ei jää kokeiluksi.

Tällä hetkellä resurssit eivät riitä aiheeseen panostamiseen, koska muut työt työllistävät meitä.

4.4 Suurimmat koetut esteet palveluiden tarjoamiselle

Avoim kysymys: Mitkä tekijät ovat mielestäsi suurimpia esteitä elinympäristöjen tilan parantamiseen liittyvien töiden toteuttamiselle? Haasteet voivat liittyä esimerkiksi markkinointiin, suunnitteluun, toteutukseen, rahoitukseen ja organisaation sisäisiin tekijöihin.

Avoimia vastauksia suurimmiksi koetuista esteistä tuli yhteensä 76 kappaletta. Vastauksista poimittiin ylätason ryhmiä ja laskettiin, kuinka monta kertaa kyseiset aiheet mainittiin vastauksissa. Rahoitus oli kaikista yleisin mainittu este ja se mainittiin lähes puolissa vastauksissa. Loput aiheet saivat hajanaisesti mainintoja. Toiseksi yleisin aihe oli osaavan työvoiman löytymiseen liittyvät haasteet. Metsänomistajien kohtaaminen ja kannustaminen mainittiin 12 kertaa, mikä oli kolmanneksi eniten.

Kuva 15. Esteet palveluiden tarjoamiselle luokiteltuna ryhmiin.

Esimerkkejä esteistä palveluiden tarjoamiselle

Maanomistajille koituvien kustannusten ja tulojen selvitys ja toimijoiden kohtaaminen

Kiinnostus ja tarve eivät aina kohtaa eli ne kohteet, jotka olisivat ennallistamisen/luonnonhoidon kannalta tärkeitä eivät välttämättä saa maanomistajan hyväksyntä toimille. Osa kenties odottaa ennallistamisasetuksen toimeenpanoa ja mahdollista rahallista hyötyä ennallistamistöihin.

Maanomistusolot vaikeuttavat ainakin soiden ennallistamista, jos koko suo ei ole yhden maanomistajan omistuksessa.

Metsätaloudelliset tavoitteet

Rahoitusten moninaisuus, liiketoimintamahdollisuuden löytäminen.

Venäjä puun tuontirajoitukset ja viimeaikaiset investoinnit sellutehtaisiin ovat kiihdyttäneet puukauppaa, joka näkyy puun hinnassa, jonka uskon vaikuttavan myös elinympäristöjen tilan parantamismahdollisuuksiin.

5 Rahoitusmahdollisuudet ja pullonkaulat

5.1 Asenteet eri rahoitusmahdollisuuksia kohtaan

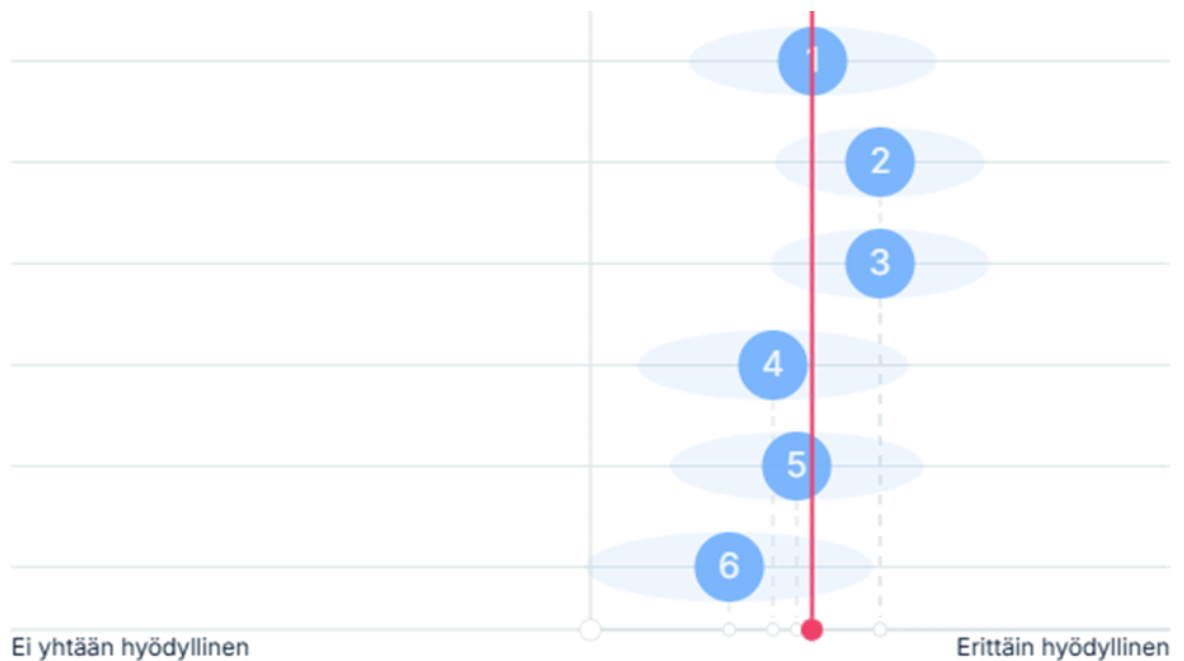
Kysymys: Kuinka hyödylliseksi koet erilaiset rahoitusmahdollisuudet? Valitse janalta sopivin kohta sen mukaan, kuinka hyödylliseksi tai käyttökelpoiseksi koet kyseisen rahoitustavan.

Kyselyssä selvitettiin, kuinka hyödylliseksi vastaajat kokevat erilaiset rahoitusmahdollisuudet, joilla elinympäristöjen tilan parantamista rahoitetaan. Vastaukset annettiin janalla ”ei yhtään hyödyllinen (1) – erittäin hyödyllinen (5)”. Tuloksia tarkastellessa tulee huomioida, että esitetyt rahoitusmahdollisuudet menevät todellisuudessa limittäin – esimerkiksi metka-kannustejärjestelmää käytetään myös Helmi-ohjelman töiden toteutukseen. Kysymys kuvastaakin enemmän sitä, minkälaisia ajatuksia rahoituskeinon nimi tai ”brändi” herättää vastaajassa.

Vastaajat antoivat arvionsa seuraaville rahoitusmahdollisuuksille:

1. *Metka-kannustejärjestelmän luonnonhoidon tuki (keskiarvo 3,8)*
2. *Metso-ohjelman rahoitus ennallistamiseen ja luonnonhoitoon (keskiarvo 4,0)*
3. *Helmi-ohjelman rahoitus ennallistamiseen ja luonnonhoitoon (keskiarvo 4,0)*
4. *Yrityksiltä tuleva rahoitus (keskiarvo 3,6)*
5. *Yksityisten säätiöiden ja yhdistysten taloudellinen tuki (keskiarvo 3,7)*
6. *Maanomistajan oma rahoitus (keskiarvo 3,5)*

Eri rahoitusmahdollisuuksiin suhtaudutaan keskimäärin positiivisesti ja niitä pidetään hyödyllisinä. Keskiarvo kaikille kysytyille rahoituskeinoille oli 3,8. Korkein keskiarvo oli Metso- ja Helmi-ohjelman rahoituksella. Matalin keskiarvo oli puolestaan maanomistajien omalla rahoituksella ja yrityksiltä tulevalla rahoituksella.

Kuvaaja 16. Eri rahoitusmahdollisuuksien hyödyllisyyden arviointi. Punaisella on merkitty kaikkien keskiarvo, eli 3,8. $N = 126 - 133$.

Organisaation koolla ei ollut juurikaan merkitystä siihen, miten eri rahoitusmahdollisuuksiin suhtauduttiin. Maanomistajien oma rahoituksessa erottui kuitenkin kaksi ryhmää: yksinyrittäjät ja keskisuuret organisaatiot kokivat maanomistajalta tulevan rahoituksen vähemmän hyödylliseksi kuin muun kokoiset organisaatiot.

5.2 Rahoitusmahdollisuuksien kehittäminen

Avoin kysymys: Miten edellä mainittuja tai täysin uusia (esim. ekologinen kompensatio tai luonnonarvokauppa) rahoitusmahdollisuuksia voisi kehittää käyttökelpoisemmaksi?

Rahoitusmahdollisuuksien kehittämisestä mielipiteensä antoi 51 vastaajaa. Vastaukset luokiteltiin sisälön perusteella eri luokkiin. Lähes puolet vastauksista ei keskittynyt mihinkään tiettyyn rahoituskeinoon vaan kuvasi yleisemmin, mitä pitäisi tehdä, jotta keinot olisivat käyttökelpoisempia. Liitteestä 2 löytyy laajempi listaus avoimia vastauksia.

Esimerkkejä yleisistä kommentteista liittyen rahoitusmahdollisuuksiin

Yhteistyön voimalla. Myös rahoituksen saaminen/tarjouksen hyväksyminen ensisijaisesti osaamisen vuoksi, ei halvimman hinnan.

Selkiytetään ja yksinkertaistetaan näiden rahoitusmahdollisuuksia. Lisätään valtion rahoitusta.

Maanomistajan omarahoitusosuuden poistaminen Minusta ensimmäinen ratkaistava pullonkaula on se, että neuvojat eivät osaa ehdottaa maanomistajille toimenpiteitä.

Onko jo liikaa ovia mistä rahoitusta hakea, olisiko näitä mahdollista yhdistää. Jatkuvuus on olennaisen tärkeää, jos yritys rupeaa töihin satsaamaan.

Maanomistajalle täytyy löytyä taloudellinen hyöty, että ennallistamista ja luonnonhoitoa voidaan isommassa mittakaavassa tehdä. Esimerkiksi Metkan valuvika, jossa maanomistaja ei saa pitää poistettavasta puusta saatavaa rahaa, on korjattava.

Metsänomistajille suoraan maksettava korvaus on käyttökelpoisiin.

Yksittäisistä rahoitusmahdollisuuksista esimerkkeinä mainitut uudet rahoituskeinot, eli kompensatio-
toimet ja luonnonarvokauppa, saivat eniten mainintoja. 11 avointa vastausta käsitteli näitä aiheita. Vas-
tauksista erottui kasvava tarve tämänkaltaiselle toiminnalle ja korostui mahdollisuudet rahoittaa töitä
markkinalähtöisesti. Samalla vastauksissa tunnistettiin haasteet laajempaan toimintaan.

Esimerkkejä kommentaista liittyen kompensatioon ja/tai luonnonarvokauppaan

Ekologinen kompensatio ei ole tällä hetkellä uskottava ansaintamahdollisuus metsänomistajalle koska sitä ohjaava lainsäädäntö puuttuu.

Ekologisen kompensation tekeminen pakolliseksi edes joissakin hankkeissa varmasti käynnistäisi tämän markkinan ja kehittäisi sitä.

Jotta maanomistajia saataisiin aktivoitua lisäämään luonnonhoidon ja ennallistamisen toteutusta, tarvitaan kompensatiokaupalle uusia avauksia. Teollisuuden osallistaminen kustannuksiin on erittäin tärkeää sekä metsien käytön hyväksyttävyyden että monimuotoisuustyön edistämisen näkökulmista.

Yksityisessä rahoituksessa voisi olla suurtakin potentiaalia luonnonhoitotöiden sekä suojelun rahoittamiseen, mikäli vain oikeita rahoituskanavia saataisiin rakennettua. Vielä niitä ei oikein ole.

Metka-kannustejärjestelmästä annetut kommentit koskivat järjestelmässä tunnistettuja haasteita. Vas-
tauksissa toivottiin esimerkiksi seuraavia asioita:

Metka-kannustejärjestelmän kehittäminen

Maanomistajan alv-velvollisuus pitäisi poistaa

Puutulojen ei pitäisi vähentää tuen määrää

Rahoitusehtojen tulisi olla joustavammat

*Metkan pitäisi mahdollistaa tuen maksamisen maanomistajankin omalle työlle pienissä ennallista-
mis/hoitohankkeissa*

6 Ratkaisut laajamittaiselle toteutukselle

Avoin kysymys: Avoin sana! Nyt saa esittää toiveita tai ajatuksia siihen, miten elinympäristöjen tilan parantamista voitaisiin toteuttaa nykyistä laajamittaisemmin. Voit pohtia kysymystä joko henkilökohtaisella, organisaation tai yhteiskunnallisella tasolla.

Vastaajilla oli mahdollisuus kertoa myös ratkaisuehdotuksistaan liittyen siihen, miten elinympäristöjen tilan parantamistoimia saataisiin toteutettua nykyistä enemmän. Vastauksia tähän kysymykseen tuli 40 kappaletta. Kysymys oli laaja ja mahdollisti vastaamisen monesta eri näkökulmasta, mikä heijastui myös vastauksiin. Vastauksissa kaivattiin julkista rahoitusta sekä lainsäädäntöä toteutuksen tueksi ja velvoittavuuden lisäämiseksi, mutta toisaalta yksityisen sektorin vapaaehtoisia tai markkinoihin perustuvia toimia. Lisäksi muistutettiin, että muutoksiin menee aikaa, joten tarvitaan malttia ja pitkäjänteistä työtä.

Myös yhteistyön merkitys nousi vastauksissa esille. Laajamittainen toiminta vaatii sekä maanomistajien, toteuttajien että eri alojen toimijoiden yhteistyötä aina isoista yrityksistä kuntiin. Yhtenä ryhmänä erotuivat vastaukset vallitsevasta asenneilmapiiristä. Asenteiden pelätään vaikuttavan tekemiseen ja toiminnan edistymiseen. Lisää avoimia vastauksia tähän kysymykseen löytyy liitteestä 3.

Esimerkkejä ratkaisuista laajamittaiselle toteutukselle

Isojen organisaatioiden hankkeet ja varsinkin eri kohteiden rahoitus ja mahdollisuus töihin pitäisi saada entistä avoimemmaksi.

Yhteistyökumppaneissa on tahoja, jotka saattavat helposti "lyödä kapuloita rattaisiin", kun pitäisi avoimesti hyödyntää myös ongelmista ja haasteista opitut vaihtoehdot.

Pitkäjänteistä työtä. Tietoa lisää. Kyllä se siitä lähtee.

Toivon asiasta suurempaa prioriteettia, jota myös valtion ohjauksella lähdetäisiin toteuttamaan. Poliittista ohjausta ja velvoitteita lisää!

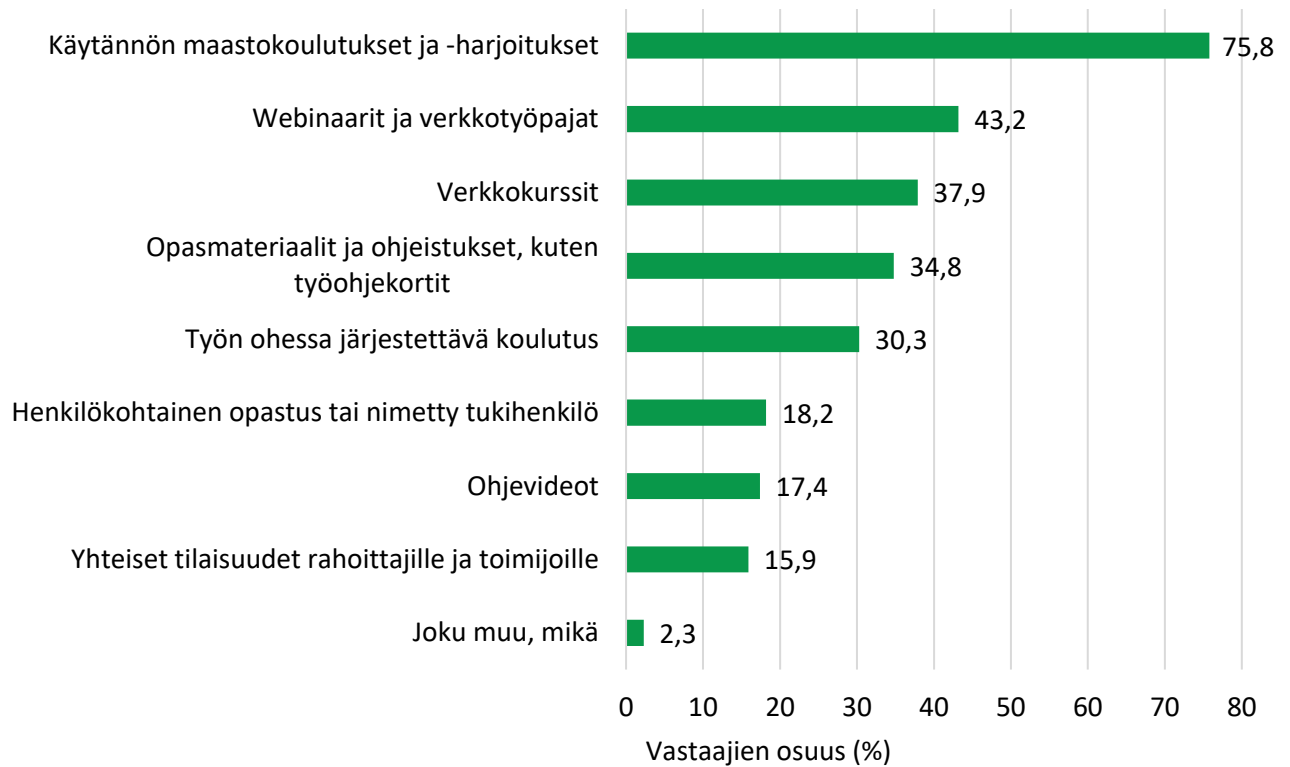
Metsätalouden tukijärjestelmän tulisi tunnistaa metsänomistajien erilaiset tavoitteet ja aidosti tarjota tukimuotoja ekosysteemipalvelujen (ei ainoastaan raakapuun) tuottamiseen

Asiat tulee hoitaa maan omistajan, luonnon ja metsänasiantuntijoiden yhteistyönä.

7 Tarvittavat materiaalit ja koulutuskeinot

Kysymys: Millaiset koulutusmuodot olisivat sinulle kaikista hyödyllisimpiä? Valitse listalta sinulle kolme tärkeintä.

Kyselyn tuloksia käytetään Monimetsä-hankkeen seuraavien vuosien suunnitteluun. Tätä varten vastaajilta kysyttiin, mitkä olisivat kaikista hyödyllisimpiä keinoja ja kanavia aiheeseen liittyvän osaamisen kehittämiseen. Maastokoulutukset ja -harjoitukset olivat ylivoimaisesti suosituin vaihtoehto: 76 % vastaajista valitsi sen listalleen. Toiseksi suosituin vaihtoehto oli webinaarit ja verkkotyöpajat. Kolmanneksi suosituin oli verkkokurssit. Yli kolmasosa vastaajista valitsi myös erilaiset opasmateriaalit ja ohjeistukset kolmen suosikkinsa joukkoon.

Kuvaaja 17. Vastaajien näkemys hyödyllisimmistä koulutuskeinoista. N = 132.

Avoin kysymys: Oletko joskus kaivannut jotain tiettyä materiaalia tai työkalua ennallistamis-, kunnostus- tai luonnonhoitotöiden tueksi, esim. suunnitteluun, viestintään tai osaamisen lisäämiseen liittyen? Jos, mitä?

Avoimia vastauksia tuli 34 kappaletta ja niiden sisältö vaihteli suuresti. Vastauksista ei siis erottunut yksittäistä isoa teemaa, vaan muutama pienempi: yhteistyö ja verkostoituminen, paikkatieto, sopimukset ja rahoituksen hakeminen sekä tieto siitä, miten toimenpiteet vaikuttavat. Joukossa oli myös paljon yleisiä kommentteja materiaalien sisällöstä ja luonteesta. Liitteestä 4 löytyy näihin ryhmiin luokitellut vastaukset kokonaisuudessaan.

8 Johtopäätökset

Monimetsä-hankkeessa toteutetun kyselyn tavoitteena oli kerätä tietoa siitä, miten metsä- ja ympäristöalan käytännön toimijat suhtautuvat elinympäristöjen tilan parantamiseen ja millaisia valmiuksia ja palveluita heillä on aiheeseen liittyen. Kyselyyn vastasi 216 henkilöä erilaisista ja eri kokoisista organisaatioista, mahdollistaen vastausten vertailun organisaation koon ja tyyppin perusteella.

Todennäköisesti kyselyyn vastasi korostetusti henkilöitä, joilla on jonkinlainen kosketuspinta, kuten kokemusta elinympäristöjen tilan parantamisesta. Vastanneiden joukossa oli toisaalta myös paljon sellaisia, joilla omaa kokemusta aiheesta ei ole ja niitä, joiden organisaatioissa aiheeseen liittyviä palveluita ei vielä tarjota. Tämä voi kertoa laajasta kiinnostuksesta aihetta kohtaan. Kyselyn vastaukset valottavat myös sellaisten henkilöiden ja organisaatioiden näkemyksiä, jotka eivät vielä ole aktiivisesti mukana elinympäristöjen tilan parantamisessa. Tulosten tulkinnassa tulee kuitenkin huomioida vastaajamäärän ja vastausmotiivin vaikutus tuloksiin, erityisesti vertailussa erilaisten ryhmien välillä.

Kyselyssä mukana olleista elinympäristöistä erottuivat ääripäinä pienvedet ja paahdeympäristöt. Vastajilla oli sekä kokemusta että kiinnostusta erityisesti pienvesien kunnostamisesta, kun taas paahdeympäristöt olivat vähemmän tunnettu elinympäristö, joiden parissa harvalla on ollut mahdollisuus työskennellä. Vastausten perusteella voi todeta, että elinympäristöistä tietoisuutta ja käytännön osaamista pitäisi lisätä erityisesti paahdeympäristöjen ja lehtojen osalta. Nämä kaksi elinympäristöä onkin nostettu esille esimerkiksi Puuta jalostavan teollisuuden monimuotoisuustiekartassa (2023) ja MTK:n ja SLC:n luonnon monimuotoisuuden tiekartassa maa- ja metsätaloudelle (2024).

Yksittäisenä vastaajaryhmänä yksinyrittäjät erottuivat kyselyn tuloksista suurempiin organisaatioihin verrattuna. Kiinnostusta elinympäristöjen tilan parantamiseen vaikutti tässä joukossa olevan, mutta toisaalta myös merkittäviä esteitä. Tiedon lisääminen elinympäristöjen tilan parantamiseen liittyvien palveluiden tarjoamisesta, niiden markkinoinnista ja myynnistä voisi auttaa erityisesti yksinyrittäjiä laajentamaan palveluvalikoimaansa. Etenkin lehtojen osalta osaaminen ja kiinnostus oli yksinyrittäjien joukossa matalampaa kuin suuremmissa organisaatioissa.

Yksi selkeä tulos oli, että elinympäristöjen tilan parantamiseen liittyvien palvelujen aktiivinen myynti ja markkinointi mahdollisille asiakkaille on vielä hyvin pienimuotoista ja vain pieni osa vastaajista oli ollut mukana näissä työvaiheissa. Painotus työvaiheiden toteutuksessa oli suunnittelu- ja toteutusvaiheessa ja vain harva vastaajien organisaatioista oli tehnyt aktiivista myynti- ja markkinointityötä. Mikäli yksityisen sektorin roolia ja markkinaehtoista toimintaa halutaan kasvattaa, tulisi tähän tarjota aiempaa enemmän tukea. Kasvu mahdollistaisi elinympäristöjen tilan laajamittaista parantamista aktiivisin toimenpitein ja myös muutoin kuin julkisin varoin.

Positiivista kuitenkin on, että vastaajien joukossa oli paljon kiinnostusta palveluiden kehittämiseksi ja tarjoamiselle. Elinympäristöjen tilan parantamiseen suhtauduttiin kyselyssä myös hyvin positiivisesti ja nähtiin potentiaalia kasvulle. Runsaat avoimet vastaukset avasivat kentän toimijoiden näkemyksiä nykytilanteesta hyvin. Huomioitavaa on, että kolmasosa vastaajista oli kiinnostunut palveluiden tarjoamisesta, mutta sille on jokin este – taloudellinen kannattavuus, osaamisen, konekaluston tai yhteistyökumppanien puute. Näitä esteitä poistamalla on mahdollista saada elinympäristöjen tilan parantamisesta osa metsäisissä elinympäristöissä toimivien organisaatioiden normaalia palveluvalikoimaa.

Lähteet

Euroopan komissio. 2020. Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle. Vuoteen 2030 ulottuva EU:n biodiversiteettistrategia. Luonto takaisin elämäämme. Saatavissa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0380>

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (eu) 2024/1991 luonnon ennallistamisesta ja asetuksen (EU) 2022/869 muuttamisesta. Euroopan unionin virallinen lehti. Saatavissa: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202401991

Maa- ja metsätalousministeriö. 2023. Kansallinen metsästrategia 2035. Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja 2023:22. Saatavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165182/MMM_2023_22.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry (MTK) & Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f (SLC) (toim.). 2024. MTK:n ja SLC:n luonnon monimuotoisuuden tiekartta maa- ja metsätaloudelle. 431 s. Saatavissa: www.mtk.fi/luonnon-monimuotoisuus ja www.slc.fi/bdfardplan.

Metsäteollisuus ry & Sahateollisuus ry. 2023. Puuta jalostavan teollisuuden tiekartta Monimuotoisemat metsät. Saatavissa: https://cdn.prod.website-files.com/5f44f62ce4d302179b465b3a/65423dc7c7654ce49227a74e_Puuta%20jalostavan%20teollisuuden%20monimuotoisuustiekartta%202023.pdf

Liitteet

Liite 1. Avoimen kysymyksen vastaukset: Miten organisaatiossasi mielestäsi suhtautaan elinympäristöjen tilan parantamiseen liittyvien palveluiden kehittämiseen ja tulevaisuudennäkymiin?

Tärkeää ja kehitetään	Erittäin kiinnostuneet/positiivisesti suhtautuvat	Avoimesti/hyvin suhtautuvat	Kiinnostaa/tärkeää, mutta:	Ei kiinnosta
Aihe on tärkeä ja toimintaedellytyksiä toteutuksille pyritään kehittämään koko ajan.	Erittäin positiivisesti	Avoimesti	Nähdään kasvavana alana, mutta kasvua vielä odotellaan. Olemme suunnittelulotisto.	Ei ole aikaa.
Asia nähdään organisaatiossamme merkityksellisenä ja sen edistämisen eteen tehdään aktiivista työtä sekä organisaation	Erittäin positiivisesti. Organisaatiossani huomioidaan taloudellisen tuoton lisäksi myös luontoarvot, monimuotoisuus ja hiilensidonta.	Avoimen kiinnostunut	Organisaatiomme jalostaa vain toimituspuuta, meillä ei ole omaa metsäosastoa. Meidän kantamme elinympäristöjen tilan parantamiseen on	Tällä hetkellä resurssit eivät riitä aiheeseen panostamiseen, koska muut työt työllistävät meitä.

sisällä, että eri sidosryhmien kanssa.			silti positiivinen siinä mielessä, että kehitykselle on tilaa.	
Elinympäristöhankkeet ovat osa organisaationi lumenohjelmaa ja strategisesti tärkeä aihealue. Kehitämme kumppaniverkostomme jatkuvasti uudella osaamisella ennallistamishankkeiden suunnitteluun ja toteutukseen. Koen elinympäristöjen kunnostushankkeiden nostavan edelleen merkitystään tulevaisuudessa ja olevan selkeä teema vastuullisen liiketoiminnan parissa.	Hyvin ja innokkaasti. Olemme tehneet isoille kunnille vaihtoehtoisia metsäsuunnitelmia, joissa painotetaan luonnonhoitoa, ja erityisesti vesiensuojelua.	Kiinnostaa	Nämä asiat ovat tärkeitä, mutta eivät ole keskeisesti meidän liiketoiminta-alueellamme.	Ei ole liiketoimintaamme
Erittäin hyvin ja niitä rahoitetaan jo muiden tekemänä. Kiinnostus on jatkuvassa kasvussa ja toimintamalleja mietitään.	Suhtaudutaan myönteisesti ja tavoite on kirjattu organisaation strategiaihin.		Pitkällä tähtäimellä työllistävä vaikutus, mikäli toiminnan rahoitus on kunnossa	Organisaatiolla ei ole resursseja tarjota näitä palveluja.
Yrityksen tarjoamat palvelut perustuvat yksinomaan näihin, joten uskon vahvasti kysyntää olevan. Ennallistamisasetus sysää liikkeelle tätä suurta tarvetta. Myös yritykset ja kunnat ovat kiinnostuneita ennallistamispalveluita hankkimaan.	Tärkeä osa. Me annamme tukea ylä-tason ohjeistuksen laatimisessa ja tarvittaessa kumppanin kanssa toteutuksessa.		Myönteisesti mikäli kustannuksiin saadaan tukea	Ei kuulu palvelukuvaamme.

Koko ajan päivi- tämme kokemuk- sia ja etsimme koh- teita osaamisalu- eeltamme	Tärkeää toimintaa	Hyvin	Tarvetta on muttei rahaa suunnitella kohteita valtion- avulla.	En usko suurta kiinnostusta johta- jilta löytyvän ai- heeseen.
	Olemme sitoutu- neita toimien to- teuttamiseen		Kaikki mitä hyvään metsän hoitoon kuuluu.	Ei kuulu organisa- ation tehtäviin re- surssipulan vuoksi.
Olen erittäin kiin- nostunut kyseisistä töistä ja haluaisin kouluttaa itseäni niiden toteuttajana ja myöhemmin kouluttaa / palkata työntekijöitä kysei- siin tehtäviin	Koetaan tärkeäksi ja tulevaisuuden tekemiseksi.	Mielenkiinnolla	Periaatteellinen myötämieli, mm. kestävyysohjelma laadittu, mutta ei vielä riittävää ym- märrystä aihepiirin strategisen tason merkityksestä ja suhteesta organi- saation perusteh- tävään.	
Organisaatio on si- toutunut luonnon- hoidon palveluiden tuottamiseen met- sänomistajille, ja tämän vuoden puolella luonnon- hoitopalveluita on kehitetty laajalla skaalalla erilaisiin elinympäristö- ja vapaaehtoisen suojelun vaihtoehtoihin. Tavoitteena on pystyä tarjoa- maan metsänomis- tajia kiinnostavia palveluita kaikkiin metsänomistami- sen tilanteisiin, pi- täen normaalien metsätaloustoi- menpiteiden lisäksi myös luonnonhoi- dolliset työt.	Elinympäristöjen tilan parantaminen on erittäin tärkeää luontokadon py- säyttämiseksi.	Myönteinen asenne ennallista- mispolttoihin ja ku- lotuksiin.	Tärkeä asia, mutta järkevää rahojen käyttö pitäisi aset- taa tärkeäksi. Ei mitään järkeä esim. soiden mas- siivisessa ennallis- tamisessa. Ammat- titaitoisten ko- neyrittäjien pitää metsissä tehdä puutavaraa/metsin hoitoa että saatai- siin tähän maahan vientituloja.	
Ovat kehittämis- työssä erittäin tär- keässä osassa ja olennainen osa tu- levaisuuden palve- lutarjontaa	Merkittävää työtä metsäalan hyväk- sytävyyden, kestä- vyyden ja vastuulli- suuden osa-alu- eilla.	Myönteisesti.	Tärkeä työlaji. Haasteena rahoi- tus.	

<p>Pidetään tärkeänä osana palveluja ja huomioidaan osoittamalla tai asiakastarpeen mukaan. Osallistutaan koulutuksiin niin maastossa kuin etäyhteydellä</p>		<p>Myönteisesti. Raportoidaan kohteista tietojärjestelmään.</p>	<p>[Metsäkeskuk- sen] toimintaa su- pistettu voimak- kaasti. Toisaalta tiedetään olevan tärkeätä ja pu- heissa arvostetaan. Tulevaisuus vähän hämärän peitossa.</p>	
<p>Se on tärkeä osa organisaationi tule- vaisuuden palvelu- kokonaisuutta.</p>		<p>Positiivisesti</p>	<p>Halu kokeilla on suuri, toivottavasti asiakkailla riittää intoa ja ei jää ko- keiluksi.</p>	
<p>Suhtaudun suurella kiinnostuksella. Itse asiassa etsin aktiivisesti hank- keita ja kohteita, joissa omalla työ- panoksellani pa- rannan elinympä- ristöjen tilaa. Yksi- tyishenkilöiden tonteilla työsken- nellessä palveluni ovat kokonaisval- taisia. Esimerkiksi tehdessäni puutar- han kunnostustöitä olen kartoittanut samalla vieraslajeja alueella ja tehnyt suunnitelman nii- den hävittämiseksi.</p>		<p>Positiivisesti</p>	<p>Tietoon, käytän- töön ja kokemuk- seen perustuva ke- hittäminen on into- himomme. Arve- luttaa vain rahoi- tuksen saanti.</p>	

<p>Verkostoja ja yhteistyökumppanuuksia haetaan ja kehitetään jatkuvasti. Toimimme etenkin yleishyödyllisellä hankesektorilla ja pyrimme saamaan monipuolisesti kumppanuuksia eri toimijoista. Keskeisenä suuret toimijat, joilla suuret maanomistukset (metsäyhtiöt, kunnat). Esimerkin kautta pyrkimys myös tavoittaa pieniä toimijoita ja yksityisiä maanomistajia.</p>		Positiivisesti	Kiinnostusta voisi olla, mutta ei resursseja.	
		Positiivisesti	Aiheeseen liittyvää koulutusta kaivataisiin lisää tällä alueella.	
		Positiivisesti.	Luultavasti positiivisesti, mutta ei ole asiaa otettu esille ainakaan isomassa mittakaavassa.	
		Positiivista	Lähtökohtaisesti positiivisesti, kun huomioidaan järkevät mahdollisuudet toteuttaa.	
		Pyritään mahdollisimman vähän luontoa kuormittavaan tuotantoon.		
		Jatkuvan parantamisen mallilla		
		pyritään kehittämään niitä		
		Tarpeita on paljon ja yleisen mielipiteen kiinnostus kasvamassa		

		Vastuullisesti ja pitkäjänteisesti sekä suunnitelmallisesti		
17	10	19	17	10

Liite 2. Avoin kysymys: Miten edellä mainittuja tai täysin uusia (esim. ekologinen kompensatio tai luonnonarvokauppa) rahoitusmahdollisuuksia voisi kehittää käytökelpoisemmaksi?

Vastaukset kysymykseen

Yhteistyön voimalla. Myös rahoituksen saaminen/tarjouksen hyväksyminen ensisijaisesti osaamisen vuoksi, ei halvimmalla hinnalla.

Selkiytetään ja yksinkertaistetaan näiden rahoitusmahdollisuuksia. Lisätään valtion rahoitusta.

Jotta yritys voi "tupruttaa" yhtä paljon kuin aiemminkin ja ostaa rahalla kompensatiota ei ole yhteiskunnallisesti järkevää, vaan tuprutusta on vähennettävä oikeasti. Metsät eivät ole kaikkeen ratkaisu. Jo suojeltuja alueita pitää myös voida harventaa tai hoitaa, koska luonto muuttuu ja tärkeä suojeltava laji voikin hävitä vuosien saatossa. Tukea pitää kohdistaa paremmin.

Valtiolla tulisi olla keinot lunastaa arvokkaat kohteet omistukseensa joko rahalla tai tarjoamalla vaihtomaata. Tuen maksaminen verovaroista metsänomistajille ei ole kestävä.

Maanomistajan omarahoitusosuuden poistaminen Minusta ensimmäinen ratkaistava pullonkaula on se, että neuvot eivät osaa ehdottaa maanomistajille toimenpiteitä

mahdolliset tulot verottomina maanomistajalle

Luonnonsuojelu organisaatioiden tuki, taloudellinen ja toteuttava

Helppo ja vaivaton haku, eri luonto-/metsäkohteille esim. Drooni/fyysinen kartoitus kohteista. Sekä arviointi integroituna eri sovelluksiin, kuten metsään.fi jne. Lisäksi tekoälyn hyödyntäminen eri rahoitusprosesseissa jne.

No, kuulin vasta nyt ensimmäisen kerran. Miksikö, en ole lukenut tästä aikaisemmin. Miksiköhän. Tähän pitäisi pystyä vastaamaan, ei ole vaan tietoa. Ja siksi tämä kysely on tehty.

Metsäasiantuntijan tulee osata neuvoa metsänomistajaa erilaisten suojelutukien kanssa. Raha puhuu metsäkaupoissa, tukien tulisi olla kohtuullinen puukaupan arvoon verrattuna.

Jonkinlaista vapaaehtoista maksua puukaupoista.

Onko jo liikaa ovia mistä rahoitusta hakea, olisiko näitä mahdollista yhdistää. Jatkuvuus on olennaisen tärkeää, jos yritys rupeaa töihin satsaamaan.

Tehostettu luonnonhoito ja suojelu Edellyttävät maanomistajalle täyttä korvausta ja nykyistä isompaa volyyymiä ollakseen tehokkaita.

Selkeämpi prosessi
Maanomistajalle täytyy löytyä taloudellinen hyöty, että ennallistamista ja luonnonhoitoa voidaan isomassa mittakaavassa tehdä. Esimerkiksi Metkan valuvika, jossa maanomistaja ei saa pitää poistettavasta puusta saatavaa rahaa, on korjattava.
Eri toimijoiden yhteistyö tärkeää
Metsästä tulisi laatia elinkaarimalli, jossa muutkin seikat, kuin pelkkä puuntuotto tulisi ottaa huomioon. Tällaisia voivat olla juuri erilaiset kompensatiot, mutta myös vaihtoehtoiset tuotokset, kuten pakurituotanto jne. Lisäksi puuntuoton suhteen tulisi olla monipuolisuutta, esimerkiksi puuta kasvatetaan rakennustarpeiksi, huonekaluteollisuuteen jne. Puun myyminen selluksi on vain yksi vaihtoehto.
Eri rahoitusmuotojen tulisi ymmärtää myös yritykset yksityisinä metsänomistajina ja samat ehdot tulisi koskea myös yritysten metsäomaisuutta. Organisaationi on yhtiö, mutta rahoituskanavat eivät miellä yhtiötä yksityiseksi metsän omistajaksi.
Tuoda markkinat organisaatio tasolta yksilö tasolle
Metsänomistajille suoraan maksettava korvaus on käyttökelpoisiin.
Maanomistajien kanssa kädyt neuvottelut ovat liian työläitä, kalliita ja lopputulokseltaan epävarmoja. Keskille tulisi halvemmaksi ja maanomistajat tyytyväisemmiksi, jos maksettaisiin pientä korvausta ennallistamisesta ja järjestettäisiin kohdistettuja kampanjoita. Mahdollisista korvaus- ja/tai korjausvastuista täytyy pystyä sopimaan yksinkertaisesti. Vaikka kompensatiot ja luonnonarvokauppa perustuvatkin vapaaehtoisuuteen, voisi valtio pohtia keinoa, jolla esim. laskennallisesta todennettavaa ennallistamisasetuksen tai hiilensidonnän edistämisestä yritystä voisi myös palkita. Voisi myös kehittää helppoja keinoja esim. tuulivoimatoimijoille, jotka voisivat lisätä hankkeidensa sosiaalista hyväksyttävyyttä poimimalla vapaaehtoisia kompensatiokohteita kartalta ja rahoittaa niitä. Tässäkin kaikki perustuu siihen, että tällaisia kohteita on saatavilla ja halukkaat maanomistajat löytyvät. Tärkein työ tällä hetkellä on saada maanomistajia mukaan, heidän potentiaalisia ennallistamiskohteita rekisteriin ja mahdollisesti kartalle.
Metka-tuesta maanomistajan alv.-velvollisuus pois kokonaan.
Korvaukset ovat yleensä tyyliä "pieni korvaus mielipahasta " eikä missään mielessä reaaliarvon mukaisia, kun alue on pois tuottamasta ihan forever. Jos niitä alkaa olla paljon kuten näemmä toivotaan, kaikei korvauksiin jää vielä vähemmän rahaa per tapaus. Miksi maanomistajan pitää aina pelastaa maapallo omalla rahallaan ja metsätoimijoiden tehdä näitä suunnitelmia puoli-ilmaiseksi talkoilla?
Metkalla ennallistettaessa puutulon ei pitäisi vähentää tuen määrää. Vaikka ennallistamis- ja hoitotoimenpiteet ovat maanomistajan valintoja ja perustuvat vapaaehtoisuuteen, ei niiden tulisi olla puhdasta hyväntekeväisyyttä.
Metka-rahoitusehtojen tulisi olla joustavammat.
Metkan pitäisi mahdollistaa tuen maksamisen maanomistajankin omalle työlle pienissä ennallistamis/hoitohankkeissa. Soiden ennallistamisessa kohteelta poistettavat puut tulisi olla omistajalle mahdollista tuottoa. En tunne tarpeeksi hyvin uusia rahoitusmahdollisuuksia. .
Ekologinen kompensatio ei ole tällä hetkellä uskottava ansaintamahdollisuus metsänomistajalle koska sitä ohjaava lainsäädäntö puuttuu.

<p>3 osapuolen "tarve" minimoitava. jalkautettava kompensatiokorvaus ja luonnonarvokaupan toteutus sopimusmallilla ja yksinkertaisilla käytännöillä maanomistajatasolle (vrt. metso-suojelun ensimmäinen kierros) pientoimijoiden/maanomistajille kevennetty toimintamalli jossa suoraviivainen tukimalli ja tällöin nimetty tarkastus/valvonta jokaiselle tukikohteelle</p>
<p>Hiilinielukauppa yms erittäin tärkeä osa, kunhan summat kunnollisia</p>
<p>Ekologinen kompensatio terminä ja teoriassa vaikuttaa hyvältä, mutta mikä on toteuma ja realistiset pannot? Yritysten mukaan saaminen on elinehto ennallistamisasetukset mukaisten toimien toimeenpanossa. Metsätalouspuolella jonkin tyyppinen ojavero olisi hyvä ohjauskeino kohdentaa rahoitusta ennallistamistyöhön; metsätaloukskäytössä ja täten tuottavien alueiden ojavero kohdennettaisiin metsätaloukskäytön ulkopuolisiin, ojitettujen jouto- ja kitumaiden ennallistamishankkeisiin sekä metsätalouden kuivattamien, mutta ojittamattomien soiden vesienpalautushankkeisiin.</p>
<p>Ekologinen kompensatio, jossa yritykset rahoittaisivat hankkeita jopa eräänlaisessa pörssissä/markkinamekanismilla</p>
<p>Ekologisen kompensation tekeminen pakolliseksi edes joissakin hankkeissa varmasti käynnistäisi tämän markkinan ja kehittäisi sitä.</p>
<p>Lisättävä nopeakasvuisten puiden kasvatusta. Hiilen sidonnan lisääntyessä voidaan viljelmien sidonnalla tehdä kompensatiokauppaa.</p>
<p>Jotta maanomistajia saataisiin aktivoitua lisäämään luonnonhoidon ja ennallistamisen toteutusta, tarvitaan kompensatiokaupalle uusia avauksia. Teollisuuden osallistaminen kustannuksiin on erittäin tärkeää sekä metsien käytön hyväksyttävyyden että monimuotoisuustyön edistämisen näkökulmista.</p>
<p>Toimivat markkinat luontoarvoille</p>
<p>Päästökauppa</p>
<p>Metsänomistajien yhteisrahoitus, joka kerättäisiin esim. menekinedistämismaksun tapaan. Kaikki osallistuisivat ja korvaus niille, joilla arvokkaimmat kohteet.</p>
<p>Verotuksellinen porkkana voisi toimia, eli kyseisten kohteiden hoidosta ja ylläpidosta aiheutuvia kuluja saisi vähentää verotuksessa.</p>
<p>Metka-luonnonhoitotuki on ajatuksen tasolla hyvä, mutta käytännössä erinäisten rahoitusehtojen myötä rakennettu sellaiseksi, ettei palvele tarkoitustaan. METSO-suojelulle sekä määräaikaisten että pysyvien vaihtoehtojen osalta on kova kysyntä, ja järjestelmä toimii kuten pitää (ainoastaan niukka rahatilanne aiheuttaa haastetta). METSO:n luonnonhoitotöistä ei ole oikein kokemusta. Helmi on OK järjestelmä luonnonhoitotöiden rahoittamiseen, mutta Elyjen välillä on merkittäviä eroja töiden painotuksissa ja toimintamalleissa. Yksityisessä rahoituksessa voisi olla suurtakin potentiaalia lh-töiden sekä suojelun rahoittamiseen, mikäli vain oikeita rahoituskanavia saataisiin rakennettua. Vielä niitä ei oikein ole.</p>

Liite 3. Avoin sana! Nyt saa esittää toiveita tai ajatuksia siihen, miten elinympäristöjen tilan parantamista voitaisiin toteuttaa nykyistä laajamittaisemmin. Voit pohtia kysymystä joko henkilökohtaisella, organisaation tai yhteiskunnallisella tasolla.

Vastaukset kysymykseen
Isojen organisaatioiden hankkeet ja varsinkin eri kohteiden rahoitus ja mahdollisuus töihin pitäisi saada entistä avoimemmaksi.
Yhteistyökumppaneissa on tahoja jotka saattavat helposti "lyödä kapuloita rattaisiin", kun pitäisi avoimesti hyödyntää myös ongelmista ja haasteista opitut. vaihtoehdot.
Rajoitetaan metsien hakkuun ylärajaksi 60 milj.m3 vuodessa. Lainsäädännöllä ja ohjeistuksella hoidetaan hakkuumäärän rajoittaminen. Siirrytään metsien hoidossa jatkuvapeitteiseen kasvatukseen. Vain paikkaustapauksessa sallitaan pienialaiset avohakkuut. Maan muokkaus ja kantojen nosto kielletään.
Järkeviin hankkeisiin osoitettava rahaa.
Asiaa auttaisi paljon poliittisten päätöksentekijöiden radikaali asennemuutos.
Metsänhoitoyhdistysten pitäisi palkata monen yhdistyksen yhteisiä luonnonhoitoammattilaisia, jolloin homma olisi yksissä käsissä ja toimisi samalla lailla ketjuohjattuna lähialueen yhdistyksissä.
Lainsäädännön tarkistuksia, rantakaavoituksen vaikutusalueen ottaminen kaiken rantavyöhykkeiden metsien ja luonnonhoidon käsittelyjen ohjesäännöksi (ulottuvuus), pienvesistöjen ja vesistöjen pilaamisen sääntösten laajentaminen samentumiseen ja ravinteikkaan/happaman veden johtamiseen (kaikille ehdoton määräys)
Pitkäjänteistä työtä. Tietoa lisää. Kyllä se siitä lähtee.
Olen itse sitä mieltä että porkkana voisi toimia paremmin kuin keppi. Tarjotaan maanomistajalle esim. jokin metka tuki tai korvaus johonkin tiettyyn elinympäristöä parantavaan asiaan joita voi olla monia erilaisia
Käytännön maastotyö, osaaminen ja luontotietämys on häviämässä ja se on iso huolenaihe. Ollaan kirjaviisaista. Se johtaa mielikuvilla esittämiseen, olettamiin, joka ei ole aina tietoa. Luonto ja metsät muuttuvat koko ajan. Elinympäristöjä syntyy uusia koko ajan. Vanhat maastossa tehdyt kartoitukset ja tilastot eivät päde loputtomiin. Metsätoimijoille, jotka suunnittelevat ja toteuttaa käytännön töitä, kasaantuu koko ajan enemmän ja enemmän painetta, koska he käytännössä joutuvat tekemään kohteiden tunnistamista, suunnittelua ja toteutusta vailla suurempaa tukea mistään. Eri luonto- ja metsäorganisaatiot ovat liian kaukana toisistaan, joiden pitäisi tukea toisiaan matalalla kynnyksellä. Nyt ei edes tiedetä kuka mistäkin vastaa.
Rahoitus vaihtoehtojen esittely
Malti voisi edistää itse tavoitteen toteutumista. Nykytilanne ei taida olla kenenkään hallinnassa?
Suuryritysten mukaan saaminen ja siihen myös kannustimia. Voisiko esim. ennallistamiseen / ekologiseen kompensatioon panostetut varat saada verohyötynä? Viestintä, positiivinen "pöhinä" ja yhdessä, yhteisen hyvän eteen tekeminen jalustalle. Täytyisi saada yhteiskunnallisesti mielikuvaa siihen suuntaan, että ennallistaminen ei todellakaan ole viherhippien puuhastelua, vaan oikean ja konkreettisen uhan torjumista. Rahaa ja öljyä on hankala syödä.
EU:lla on päästökauppa. Pitäisi saada ekologisen kompensaaion pohjalta samankaltainen biodiversiteetti-asioihin. Biopörssi, jossa yritykset rahoittaisivat ja jossa olisi luonnon ennallistamishankkeita tarjolla rahoitusta vastaan

Toivon asiasta suurempaa prioriteettia, jota myös valtion ohjauksella lähdetäisiin toteuttamaan. Poliittista ohjausta ja velvoitteita lisää!
Luonnonsuojelua monimuotoisuuden kannalta tarvitaan
Menekinedistämismaksun kaltainen vapaaehtoinen metsänomistajilta ja metsäteollisuudelta tuleva rahoitus.
Metsätalouden tukijärjestelmän tulisi tunnistaa metsänomistajien erilaiset tavoitteet ja aidosti tarjota tukimuotoja ekosysteemipalvelujen (ei ainoastaan raakapuun) tuottamiseen
Menee vielä sukupolvi ennen kuin muutokset tulevat luonnosta, osa maanomistajia tekee jo suojelua. Pienimuotoinen suojelu siihen ei tarvitse välttämättä tukea tai rahaa.
Vähemmän tuulivoimaa esimerkiksi joka vaatii uudet tiet ja sähkölinjat. Enemmän markkinointi niin että ihmiset kiinnostuvat. EU-tuet maanomistajille
Potentiaalisista kohteista tulisi tiedottaa aktiivisesti aiheessa valtaisten keskuuteen.
Avohakkuiden vähentäminen, puiden istuttaminen, luonnon arvostaminen kokonaisuutena esim. hyvinvoinnin ja terveyden kannalta sekä eri liiketoimintamuotojen, jotka tuovat tuloja metsän-/maanomistajalle ja yms. lisätulot.
EU:n tavoitteet luonnonsuojeluun ja elinympäristöjen parantamiseen ovat todella laajamittaisia ja tukialia. Henkilökohtaisesti minua arveluttaa niiden vaikutus, kun ei Suomen sisäisiä toimintatapoja/-malleja EU:n päättäjät välttämättä tunne paremmin kuin Suomen asiantuntijat ja tutkijat itse.
Olisi käynnistettävä julkisia hankkeita, elinympäristöjen tilan parantamiseksi.
Käytetään enemmän varoja käytännön toimiin ja niistä oppimiseen sen sijaan että pilotoidaan loputtomasti, selvitetään ja priorisoidaan asioita aina vain uudelleen eri näkökulmista kulloisenkin trendin mukaisesti. Suhteellisuudentaju tuntuu unohtuvan. Kaiken maailman asioiden selvittely on mukavaa, mutta loppujen lopuksi aika tehotonta hankehumpppaa, joilla ei ole aina jatkuvuutta. Samalla rahalla saisi todella paljon aikaa lyömällä maanomistajalle pienen tukun rahaa kouraan ja käärimällä hihat.
Ennallistamisasetus voi avata kokonaan uuden mittakaavan (rahoitus, smk:n roolin vahvistaminen luonnonsuojelussa)
Metsäyhtiöt vahvasti mukaan, useita kunnostuskohteita löytyisi metsäsuunnittelun yhteydessä. Lainsäädäntö myös luontokadon torjunnan taakse.
Tähän vaikuttaa paljon poliittiset päätökset ja maanomistajien oppositio. Metsänomistajille vähän lisää kompensaatiotukia ja luontoa tukevia poliittisia päätöksiä.
Alueilla tarvitaan erityisesti vesiensuojelun, ennallistamisen hankkeita koordinoiva taho, jolla on tieto, mitä on suunnitelmassa ja tekeillä.
Eri toimijoiden yhteistyö, samoin vierekkäisten maanomistajien yhteistyö
Vesistöjen suojelu ojitusten yhteydessä sekä maaperän ennallistaminen hakkuiden jälkeen.
Asiat tulee hoitaa maan omistajan, luonnon ja metsänasiantuntijojen yhteistyönä.

<p>Enemmän yhteistyötä eri toimijoiden välille. Luonto on yhteinen, se kuuluu kaikille ja hankkeiden yhteisvai- kutukset tulisi myös kompensoida yhdessä ja kompensaation olla yhteistä eikä vain yhdelle toimijalle lasket- tavaa. Hyötykin olisi laaja-alaisempi ja hankkeet saavuttaisivat paremmin hyväksyntää, kun voitaisiin toimia yhdessä saman päämäärän saavuttamiseksi. Tätä yhteistyötä tulee ohjata riittävän vaikuttavalta taholta, esim. ministeriöt tai SYKE, jotta yritykset tai hankkeista vastaavat säästyisivät julkiselta viherpesusyytelyltä.</p>
<p>Kunnat mukaan vahvemmin tiedotustoimintaan ja saavutettavat hyödyt sekä tiedot kohteista kuntalaisten tietoon.</p>
<p>Lainsäädäntöä pitäisi kehittää siihen suuntaan, että ei oltaisi elinympäristöjen tilan parantamisessa pelkäs- tään sertifiointien varassa. Erityisesti velvoittavaa lainsäädäntöä suojavyöhykkeiden riittävydestä ja vesien suojeluun liittyvistä asioista. Tämänhetkisen hallituksen rahoitus suuremmille hankkeille on suorastaan ole- matonta. Metsäalan koulutuksessa olisi entistä enemmän keskityttävä elinympäristöjen suojeluun. Lisäksi metsäteollisuuden organisaatioiden oma koulutus on suhdannetilanteen takia olematonta. Tiukassa tilan- teessa lisäksi rajoitetaan organisaation toimihenkilöiden kulkemista. Luontohankkeiden etsiminen ja toteu- tuksen suunnittelu tapahtuu kuitenkin yhä suurelta osin metsässä.</p>
<p>Selkeät suunnitelmat ja tukipolitiikka oman käytettävissä olevan pääoman lisäksi, kun tahtoa löytyy tehdä jotain.</p>
<p>Jäitä hattuun</p>

Liite 4: Avoin kysymys: Oletko joskus kaivannut jotain tiettyä materiaalia tai työkalua ennallistamis-, kunnostus- tai luonnonhoitotöiden tueksi, esim. suunnitteluun, vies- tintään tai osaamisen lisäämiseen liittyen? Jos, mitä?

Vastaukset
<p>Yhteistyötä muiden osajien ja toimijoiden kanssa</p>
<p>Toimenpiteiden vaikutusten simulointiohjelmat. Esim. vesiensuojelurakenteiden sijoittamisen optimointi ja padotuksen vaikutus vedenpinnan nousuun.</p>
<p>Käytännön tietoa sitä miten aiemmin hoidetut kohteet on kehittyneet ts. mitkä toimet on todettu toimiviksi, niin osaisi valita vastaavissa kohteissa toimet oikein alusta asti.</p>
<p>Yksinkertaiset sähköiset kohdekortit.</p>
<p>Hankkeen vaikutusarviointi laajemmin käyttöön Suomessa (vrt. ruotsalainen rahoitusmalli, jossa vaikutusar- viointi aina osa hankesuunnittelua) = heikosti vaikuttavat kohteet karsiutuvat pois tai kohdennusta on muu- tettava, jotta saavutetaan haluttu tavoite tuhlaamatta resursseja</p>
<p>Voisi olla netissä itse opiskeltavaa materiaalia</p>
<p>Verkkokoulutus voisi toimia.</p>
<p>Kyllä, mutta luonnon moninaisuus haastaa tätä, koska juuri mikään kohde ei ole toisensa kaltainen. Tulkitse- maan joutuu joka tapauksessa, kun työtä oikeasti toteuttaa ja suunnittelee. Liian pikkutarkkoja ohjeita ei kannata tehdä. Suuret linjat, etäisyydet, tiheydet, painotukset ja lopputavoitteet ovat olennaisimpia.</p>

En työskentele organisaatiossani näiden asioiden parissa, joten en ole osannut kaivata
Olen kaivannut henkilöä tai tahoja jonne voi esittää kysymyksiä aiheeseen liittyen ja saada avaavia, asiaa eteenpäinvieviä vastauksia. Verkossa on paljon tietoa, mutta sieltä on vaikea löytää punaista lankaa.
Kyllä, riistametsänhoito
Hankkeiden rahoitushakemuksiin liittyen; ennallistamiskohteiden ja toimenpiteiden noin luokkaa kustannus-arvoja. Suunnittelu, toteutus, seuranta.
Digitaaliset kartastot
Tiiviit tietokortit samaan tapaan kuin metsänhoidon suositukset olisi hyvä.
Verkostoituminen muiden alan toimijoiden kanssa. Paikkatiedon hyödyntäminen kohteiden valinnassa. Sopimusmallit
Aiheen tiimoilta olisi ohjaavan tekoälypalvelun toteuttaminen kustannustehokasta!
Opas video tai fyysinen neuvonta luonnossa, unohtamatta vanhoja hyviä menetelmiä kokonaan, jotka ovat kulkeneet sukupolvelta toiselle.
Jokaiselle suomalaiselle tarvitaan paperi, missä on oma metsäsuhde kuvailtu ylös ja sitä myös pitäisi pystyä muokkaamaan elämänsä aikana. Tämä olisi tärkein asia meille kaikille. Pitäisi aloittaa jo peruskoulussa.
Mikäli olisin metsäsuunnittelun parissa töissä ja suunnittelisin hoitotöitä, tarvitsisin lisäkoulutusta hoitotyömuotoihin ja niiden rahoitusmahdollisuuksiin liittyen. Selkeät, hyvin muistettavat linjaukset ovat usein isojen tekstiseiniä sisään piilotettuina.
Jos joku kehittää paikkatietoanalyysin keinoin kattavan kartta-aineiston potentiaalisista kohteista, niin la- taan sen heti.
Vesiensuojelurakenteiden käytännön toteutusvideot (patorakenteet jne.)
Paikkatietopohjaisten menetelmien osalta olen kaivannut yksinkertaista ohjeistusta käyttää paikkatieto-ohjelmia sekä löytää ja käyttää erilaisia paikkatietoaineistoja, joita on ripoteltu eri organisaatioiden taakse.
Potentiaalisten hyvien luonnonhoitokohteiden osoittaminen paikkatiedossa.
Eri lehtotyypeistä voisi olla enemmän tietoa, ja siitä miten näiden tyyppien kunnostus eroaa toisistaan eli onko eri tyyppien hoitotoimissa erilaisia huomion kohteita. Lehtojahan on hirvittävän vähän, eli noin 1% metsäpinta-alasta.
Joskus on vaikea päättää, kannattaako esim. suo-oja tukkia vai jättää tukkimatta. Tähän kaipaa silloin tällöin vertaistukea.
Työkortteja.

Ehkäpä alueellinen osaaja- ja työvoimarekisteri olisi hyvä olla olemassa. Työvoimapulasta puhutaan paljon, mutta avoimia työpaikkoja ei kuitenkaan ole olemassa.

Maistraatinportti 4 A

00240 Helsinki

tapio@tapio.fi

www.tapio.fi